

Hotel Broel (Kortrijk, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2016I226

1 oktober – 28 oktober 2016

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2016

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1 Beschrijvend gedeelte	7
1.1.1 Administratieve gegevens	7
1.1.2 Juridische context	9
1.1.3 Randvoorwaarden (enkel in geval van uitgesteld traject).....	9
1.1.4 Onderzoekskader	9
1.1.5 Ruimtelijke situering	11
1.1.6 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief	12
1.1.7 Archeologisch potentieel	21
1.1.7.1 <i>Methode</i>	21
1.1.7.2 <i>Fysisch geografische situatie</i>	21
1.1.7.3 <i>Bekende archeologische vindplaatsen</i>	21
1.1.7.4 <i>Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader</i>	21
1.1.7.5 <i>Verstoringshistoriek</i>	22
1.2 Assessmentrapport.....	23
1.2.1 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens.....	23
1.2.1.1 <i>Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)</i>	24
1.2.1.2 <i>Geologie</i>	25
1.2.1.2.1 Tertiair.....	25
1.2.1.2.2 Quartair.....	26
1.2.1.3 <i>Bodem</i>	27
1.2.1.3.1 Bodemtypes.....	27
1.2.1.3.2 Bodemerosie.....	28
1.2.1.4 <i>Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop</i>	29
1.2.1.5 <i>Hydrografie</i>	31
1.2.2 Gekende archeologische waarden	32
1.2.2.1 <i>Historisch en cartografisch onderzoek</i>	32
1.2.2.1.1 Historische achtergrond	32
1.2.2.1.2 Historische kaarten	36
1.2.2.1.3 Huidige gebruik en verstoringen.....	48
1.2.2.2 <i>Beschrijving van de gekende archeologische waarden</i>	52
1.2.2.2.1 CAI-databank.....	52
1.2.2.2.2 Recent onderzoek in de onmiddellijke omgeving.....	58
1.2.3 Projectgebied gesitueerd ten aanzien van zijn landschappelijk en culturele kader (Kaart geoportaal).....	60

1.3	Conclusie en syntheseplan	61
1.3.1	Resultaten bureauonderzoek vs. onderzoeksvragen	61
1.3.2	Samenvatting gericht op gespecialiseerd publiek	62
1.3.3	Samenvatting gericht op niet gespecialiseerd publiek	63
1.4	Bibliografie	65
1.5	Bijlage	66
1.5.1	Plannenlijst.....	66

FIGURENLIJST (2016I226)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-Basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt)	11
Figuur 4: Plan van de bestaande toestand.	13
Figuur 5: Principesneden.	14
Figuur 6: Bouwplan verdieping -2.	15
Figuur 7: Bouwplan verdieping -1.	16
Figuur 8: Bouwplan gelijkvloers.	17
Figuur 9: Bouwplan verdieping 1 en 2.	18
Figuur 10: Bouwplan verdieping 3.	19
Figuur 11: Opmetingsplan.	20
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (bron: Geopunt).....	24
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (bron: Geopunt).....	25
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (bron: Geopunt).....	26
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (bron: Geopunt).....	27
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel (2016) (bron: Geopunt).....	28
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt). 29	
Figuur 18: Hoogteverloop van het projectgebied (van zuid naar noord) volgens de profiellijn weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).....	30
Figuur 19: Projectgebied weergegeven met de verschillende waterlopen op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).	31
Figuur 20. Kortrijk in de Karolingische periode (9 ^{de} eeuw). Het winterkamp van de Noormannen is aangeduid in groen, de limiet van de waterrijke zone in blauw (DESPRIET 2008, fig. 9).	33
Figuur 21: Situering van de middeleeuwse stadskern met het grafelijk domein (geel), de dwangburcht (geel), de O.L.V-kerk (geel) het begijnhof (rood). Toestand ca. 1350. (DESPRIET 2008, fig. 10).....	34
Figuur 22. Kortrijk stadskern, 1353-1454. De stadsgrachten worden aangeduid in donkergrijs, de stadsmuur (1353-1454) in rood. Het projectgebied wordt aangeduid in oranje. (DESPRIET 2008, fig. 13).	35
Figuur 23: Projectgebied (geel) weergegeven op de van Deventerkaart, 1560 (Bron: Beeldbank Kortrijk). Historische elementen: Kleine Leie (wit), stadsmuur (paars), Trompetterstoren (rood), Broeltorens (blauw)	36
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de plattegrond van de stad door P. Le Poivre, 1580 (Bron: Kon. Bibl. Brussel, Ms. 19611, f°33, Beeldbank Kortrijk). De historische elementen zijn gelijkaardig als op Figuur 23.....	37

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op plattegrond van de stad door L. de Bersaques, 1634-1641 (Stadhuis, gemeenteraadszaal).....	37
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de Sanderuskaart, 1641 (Bron: Universiteitsbibliotheek Gent)	38
Figuur 27. Kortrijk in 1683. Franse plattegrond uit legerstaf Vauban. In oranje is de stadsmuur aangegeven, in geel veldversterkingen aangebracht door Vauban (Despriet 2014a, plan 15, in: BRUGGEMAN & CLÉDA 2016, 33).....	38
Figuur 28: Toestand omstreeks 1700 (met dank aan Ph. Despriet)	39
Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de Sanderuskaart volgens de tweede uitgave, 1735 (Sanderus 1735).....	39
Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de stadsplattegrond van 1740 (Service Historique de l'Armée de Terre, Paris, Article 14.).....	40
Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt)	41
Figuur 32: Projectgebied weergegeven op het plan van A. Lefèbvre, 1789 (Rijksarchief Kortrijk, Oud Stadsarchief Kortrijk, nr. 3316.) A = Tayaertsgat, B= Locatie kalkoven, C= woningen van de kinderen Van den Bulcke.	42
Figuur 33: Projectgebied weergegeven op het kadasterplan van P.C. Cierckens, 1822-1830 (MSAK K&P 40: Plattegrond van de stad Kortrijk, opgemaakt naar deze van C. Cierckens in 1822 door J.M. Darmet, 1830).....	43
Figuur 34. Toestand in 1813, met aanduiding van het projectgebied (DESPRIET 2010, 33)	43
Figuur 35. Kadastrale toestand 1835 (Bron: Brugge, Ministerie van Financiën, Afd. kadaster, Sectie F, 8 ^e blad van Kortrijk-stadskern).....	44
Figuur 36. Projectgebied weergegeven op de Atlas der buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt)	44
Figuur 37: Projectgebied weergegeven op een kadastrale plattegrond uitgegeven als jaarkalender, 1894	45
Figuur 38: Projectgebied weergegeven op het plan van de Vandesteene Gebroeders, 1902 (Stadsarchief Kortrijk).....	46
Figuur 39: Deel van het projectgebied weergegeven op een schilderij door Nestor Melsens, omstreeks 1900 (DESPRIET 2010, 46. Afb. 30.)	46
Figuur 40: Toestand in 1905, postkaart (Bron: DESPRIET 2010, 62-63, Fig. 44.)	47
Figuur 41: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970 (Bron: Geopunt)	47
Figuur 42: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt)	49
Figuur 43: projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt)	49
Figuur 44: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	50

Figuur 45: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt)	50
Figuur 46. Lokalisatie kelders binnen de grenzen van het projectgebied (met dank aan T. Lootens)	51
Figuur 47: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België met aanduiding van de CAI-polygonen (Bron: Geopunt)	52
Figuur 48. Gefaseerd opgravingsplan Kortrijk -Groeningestraat (BRUGGEMAN & CLÉDA 2016, fig. 46)	59
Figuur 49: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België t.a.v. zijn cultuurhistorisch kader (Bron: Geoportaal)	60
Figuur 50. Syntheseplan	61

TABELLENLIJST (2016I226)

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	7
Tabel 2. Overzicht van het geanalyseerd kaartmateriaal	22
Tabel 3: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....	23
Tabel 4: Overzicht van de historische situatie van de historische kaarten.....	48
Tabel 5: Overzicht van de aanwezige CAI.	53

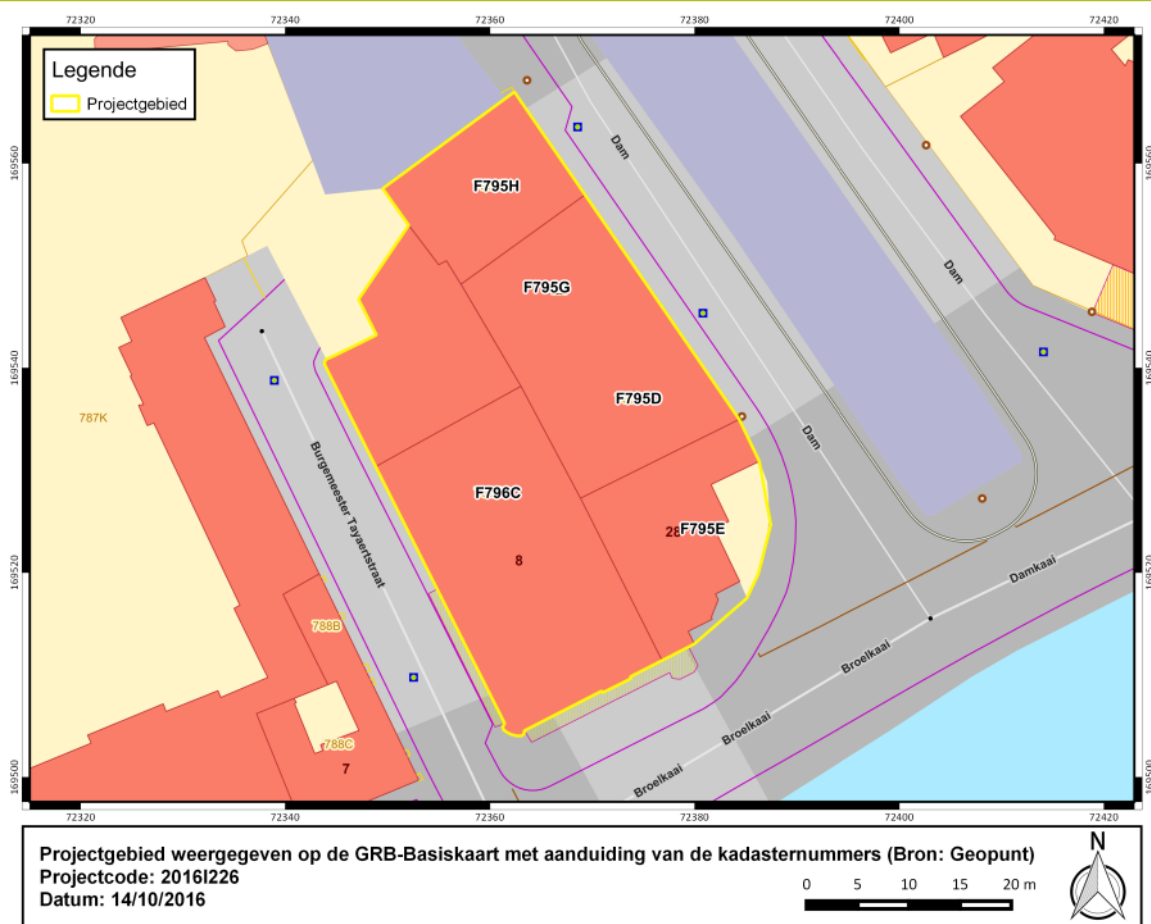
Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

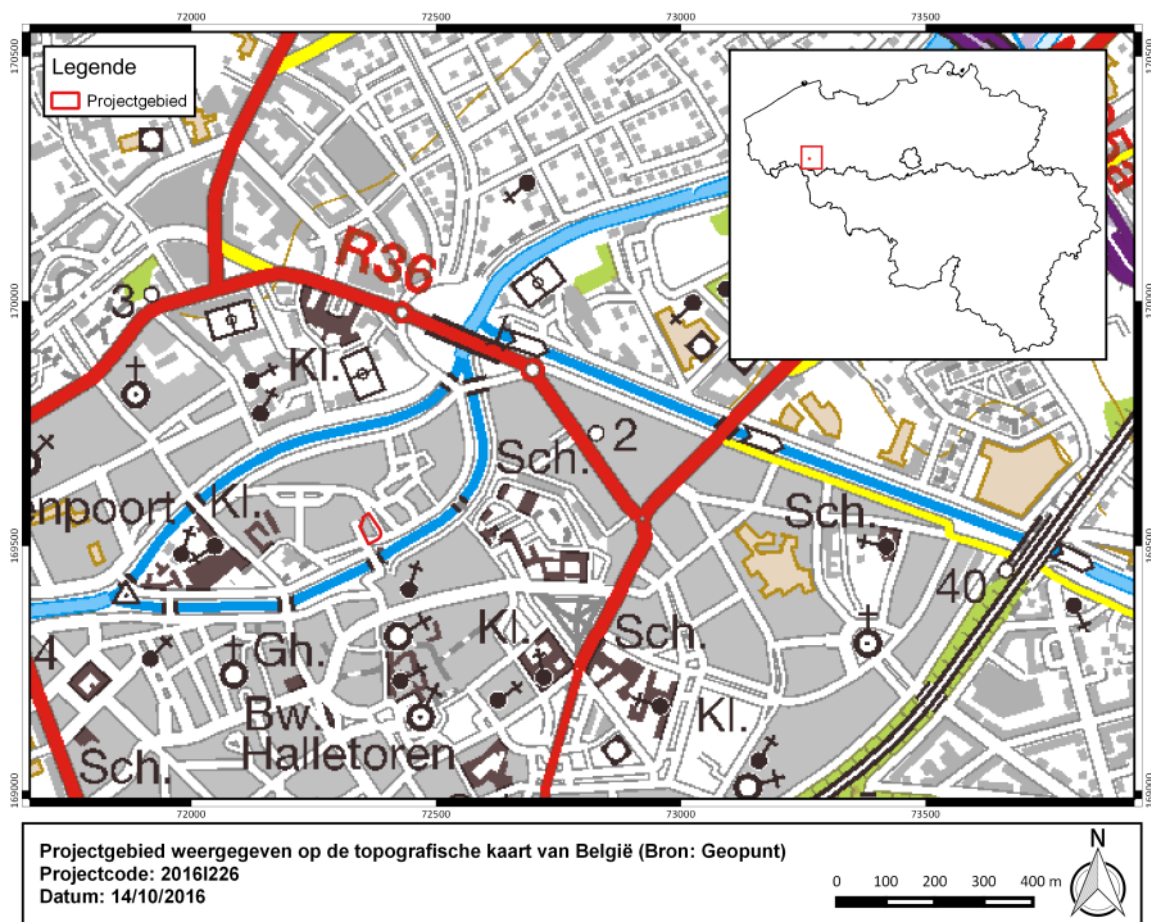
1.1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Projectcode	2016I226	
b) Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan	/	
c) De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Kortrijk
	Deelgemeente	/
	Postcode	8500
	Adres	Broelkaai 8
	Toponiem	Hotel Broel
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 72318 Y _{min} = 169499 X _{max} = 72419 Y _{max} = 169570
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Afd. 2, Sectie F, percelen 795H, 795G, 795D, 795E, 796C Figuur 1	
f) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
g) De begin- en einddatum van de uitvoering van het onderzoek	1 oktober – 28 oktober 2016	
h) De relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed die van toepassing zijn op het onderzochte gebied, de eventuele archeologische site en het onderzoek zelf	bureauonderzoek	
i) Overzichtsplan met afbakening van verstoorde zones	Figuur 46	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-Basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt)

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt)

1.1.2 Juridische context

Het projectgebied wordt op het gewestplan aangeduid als een woongebied (code 0100). Bovendien bevindt het zich binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Kortrijk¹. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag binnen een vastgestelde archeologische zone waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van de ingreep in de bodem van het plangebied in kwestie bedraagt meer dan 100 m² (cfr. 1.1.6); vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.1.3 Randvoorwaarden (enkel in geval van uitgesteld traject)

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is in dit projectstadium organisatorisch-technisch onmogelijk, voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. Momenteel is het projectgebied bebouwd. De archeologische prospectie kan aldus pas aangevat worden na de sloop van de aanwezige bebouwing (Hotel Broel).

Daarom wordt geadviseerd voor de uitzonderingsprocedure, waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.1.4 Onderzoekskader

Aanleiding van onderhavig bureauonderzoek vormt de sloop van Hotel Broel en de realisatie van een nieuwbouw. Het projectgebied wordt in deze studie projectgebied Kortrijk Hotel Broel genoemd.

Met onderhavig bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid.

Het archeologisch vooronderzoek betracht vooreerst archeologische artefacten en sites op te sporen binnen de grenzen van het projectgebied. Finaal formuleert het archeologisch vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Bij de bureaustudie dienen minstens volgende vragen beantwoord worden:

- Zijn er op basis van de uitgevoerde bureaustudie indicaties dat er binnen de begrenzing van het projectgebied 1 of meerdere archeologische sites voorkomen?
- Indien dit niet het geval is, kan de bureaustudie hier een verklaring voor geven?
- Indien dit het geval is, wat is de aard, de omvang en de datering van de archeologische site?
- Wat is de landschappelijke/bodemkundige context?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van de eventuele aanwezige archeologische site op micro- en macroschaal?
- Wat is de aard en de waardering van het kennispotentieel?

Het projectgebied wordt gekenmerkt door een hoge dichtheid bebouwing.

¹ <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/11899>

Wat de archeologische kennis van het projectgebied betreft, kunnen we op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek afleiden dat:

- de projectlocatie zich situeert ter hoogte van de Bourgondische stadsomwalling, die gebouwd werd tussen 1354 en 1454. Deze elementen van de stadsversterking zijn te verwachten:
 - Stadsgracht uit het einde van de 14de eeuw. Voor het einde van de 14de eeuw was dit terrein braakliggend, waterrijk, niet bebouwd en enkel in gebruik als blekerij.
 - Stadsmuur, voltooid in 1453-1454 en opgegeven in 1682. De stadsmuur was reeds doorbroken en lag reeds in puin in 1641.
 - Trompetterstoren. Met de bouw van de toren werd gestart op 18 juli 1451. De toren is nog zichtbaar op cartografische bronnen, die de toestand in de 19de eeuw tonen.
- ook volgende elementen uit jongere periodes te verwachten zijn:
 - Huisjes aan westelijke zijde van het projectgebied, bekend uit de plattegronden en de iconografie voor wat het uitzicht betreft. Deze gebouwen werden gesloopt in 1926.
 - Kalkoven, 18de eeuw
 - Tayaerts Gat, midden 17de eeuw

1.1.5 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen in Kortrijk in het zuiden van de provincie West-Vlaanderen. De locatie situeert zich aan de Broelkaai in het noorden van de stad. De Broeltorens liggen nabij de locatie. Ca. 200 meter ten zuiden ligt de Onze-Lieve-Vrouwekerk en Gravenkapel. De Sint-Maartenskerk en de Grote Markt van Kortrijk liggen ca. 600 meter ten zuiden. De locatie grenst in het oosten aan de Dam en in het westen aan de Burgemeester Tayaertstraat.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt)

1.1.6 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief²

De oppervlakte van projectgebied Kortrijk-Hotel Broel bedraagt 1 572m².

Hotel ten Broele was een hotel met gelijkvloers, eerste verdieping, tweede verdieping en een mansardedak. Er is ook een gedeelte onderkelderd en dit rond de circulatiezone.

De totale bruto grondoppervlakte van het bestaande terrein bedraagt 1572m² en de bebouwde footprint van het gelijkvloers bedraagt ongeveer 1510m².

Het pand zal gesloopt worden ten behoeve van een nieuwbouw meergezinswoning.

Het te bouwen project heeft een gelijkvloers, een eerste verdieping, een tweede verdieping en een teruggetrokken dakverdieping, met aan de zijde van de Damkaai plaatselijk een duplex als extra accent naar het achterliggende plein(parking) van Stad Kortrijk.

Er zijn 20 appartementen waarvan 1 duplex boven en 4 handelsruimtes op het gelijkvloers. Er zijn verspreid over het ontwerp 4 traphallen met bijhorende liften die toegang verschaffen tot de diverse appartementen, handelsruimtes en ondergrondse parking.

De ondergrondse parking manifesteert zich in twee ondergrondse bouwlagen waarbij op -1 een 24 parkings en op -2 zijn er 27 parkings.

Om de bouwput te realiseren zal minstens tot ongeveer -7m50 onder het maaiveld moeten gegaan worden. Ter hoogte van de liftputten zal nog minstens 1m50 dieper gegraven moeten worden.

De kelder wordt uitgevoerd d.m.v. een palenwand uit secanspalen.

² Met dank aan D. Vanhoutte (Architectuurburo Govaert & Vanhoutte bvba).

Stad KORTRIJK

Afdeling KORTRIJK

OPMETINGSPLAN

2de AFDELING - SECTIE F

DOSSIER: 49/16 (FDC/IG/TL)

KADASTERPLAN (1/1.000)

plan bestaande toestand_rev1_files\kad.BMP

LEGENDE

- 9,67 Hoogtepunt
- Antiparkeerpaal
- Verlichtingspaal
- Vt Verkeersbord
- Zitbank
- Boon
- Inspectieput
- Huisaansluiting DWA
- Huisaansluiting RWA
- Vakafsluiter water
- Vakafsluiter gas
- Haag
- Gebouwen

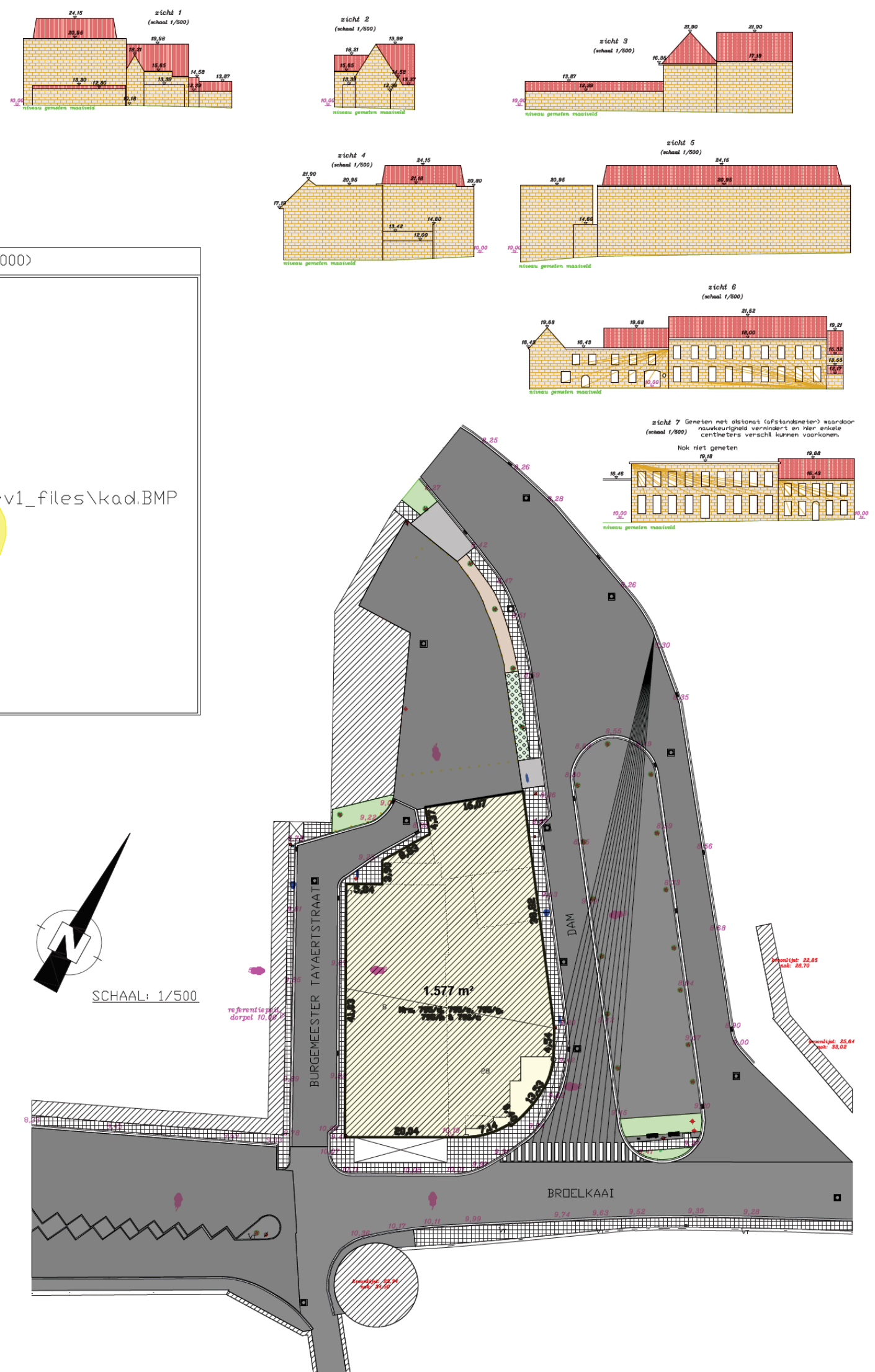
Opgemaakt te ZEDELGEM (Loppen)
op 8 april 2016

plan bestaande toestand_rev1_files\kad.BMP

Timo LOOTENS, zaakvoerder
Landmeter-Expert, beëdigd voor de
Rechtbank van Eerste Aanleg van Brugge
Inschrijvingsnummer tableau: LAN07 1357

plan bestaande toestand_rev1_files\VerhaegheLogoNaam.BMP

Autobaan 5 bus 01/02
8210 ZEDELGEM (Loppen)
Tel. 050/84.20.30 - Fax 050/84.20.32
E-mail: timo@sverhaeghe.be
Web: http://www.sverhaeghe.be

plan bestaande toestand_rev1_files\20160330_123450.BMP

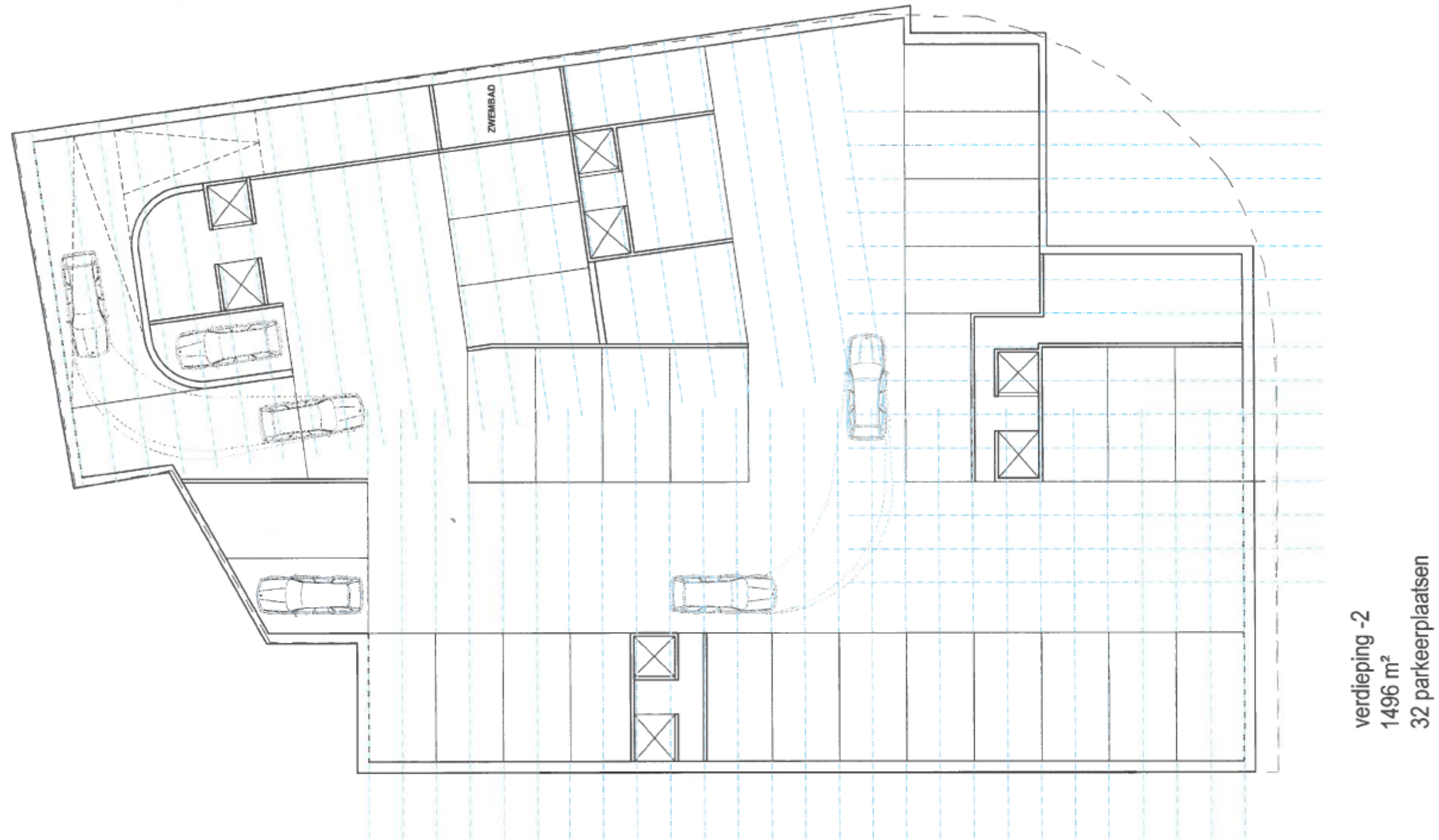
plan bestaande toestand_rev1_files\20160330_123511.BMP

plan bestaande toestand_rev1_files\20160330_123457.BMP

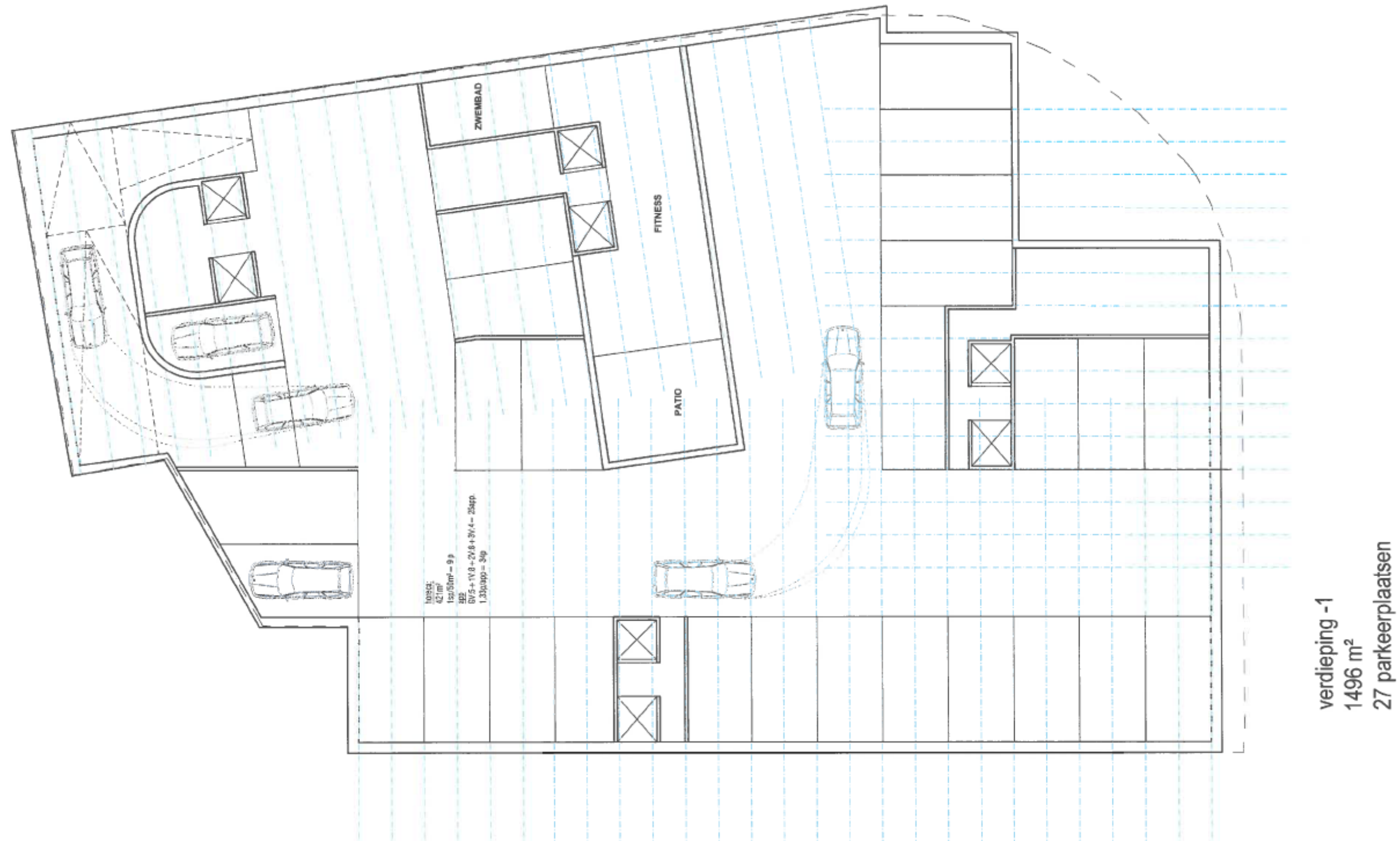
Figuur 4: Plan van de bestaande toestand.

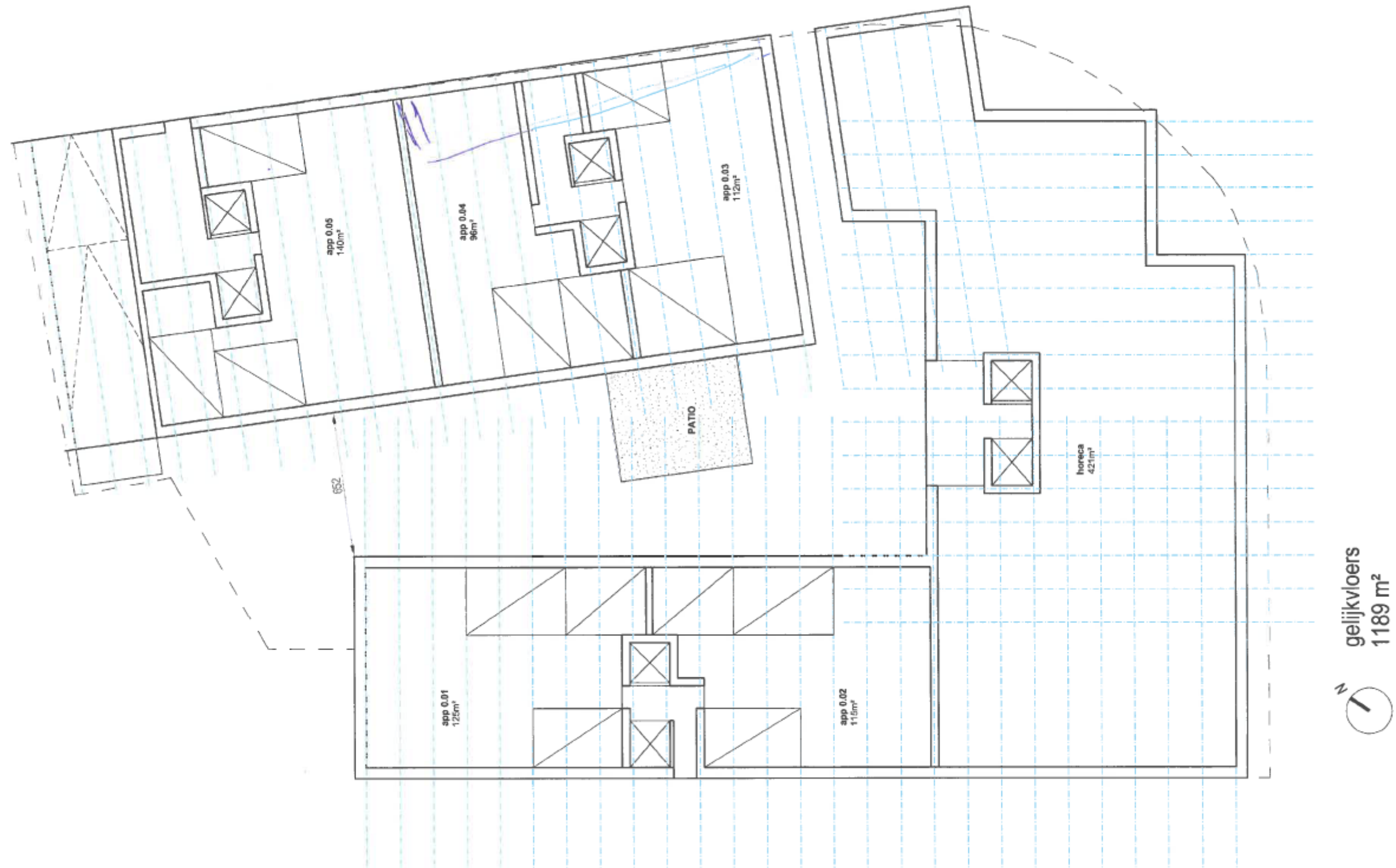
Figuur 5: Principesnedes.

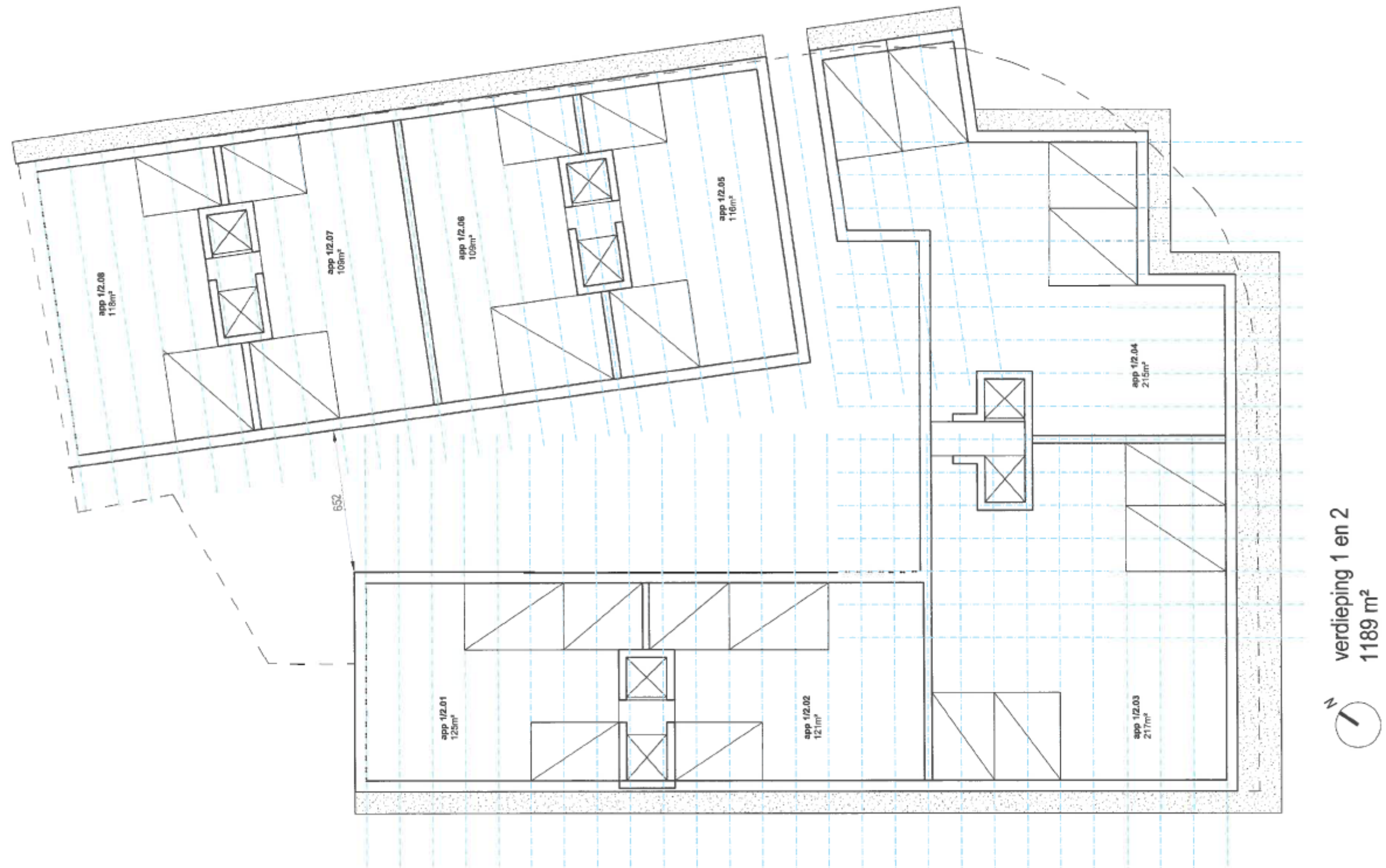
Figuur 6: Bouwplan verdieping -2.

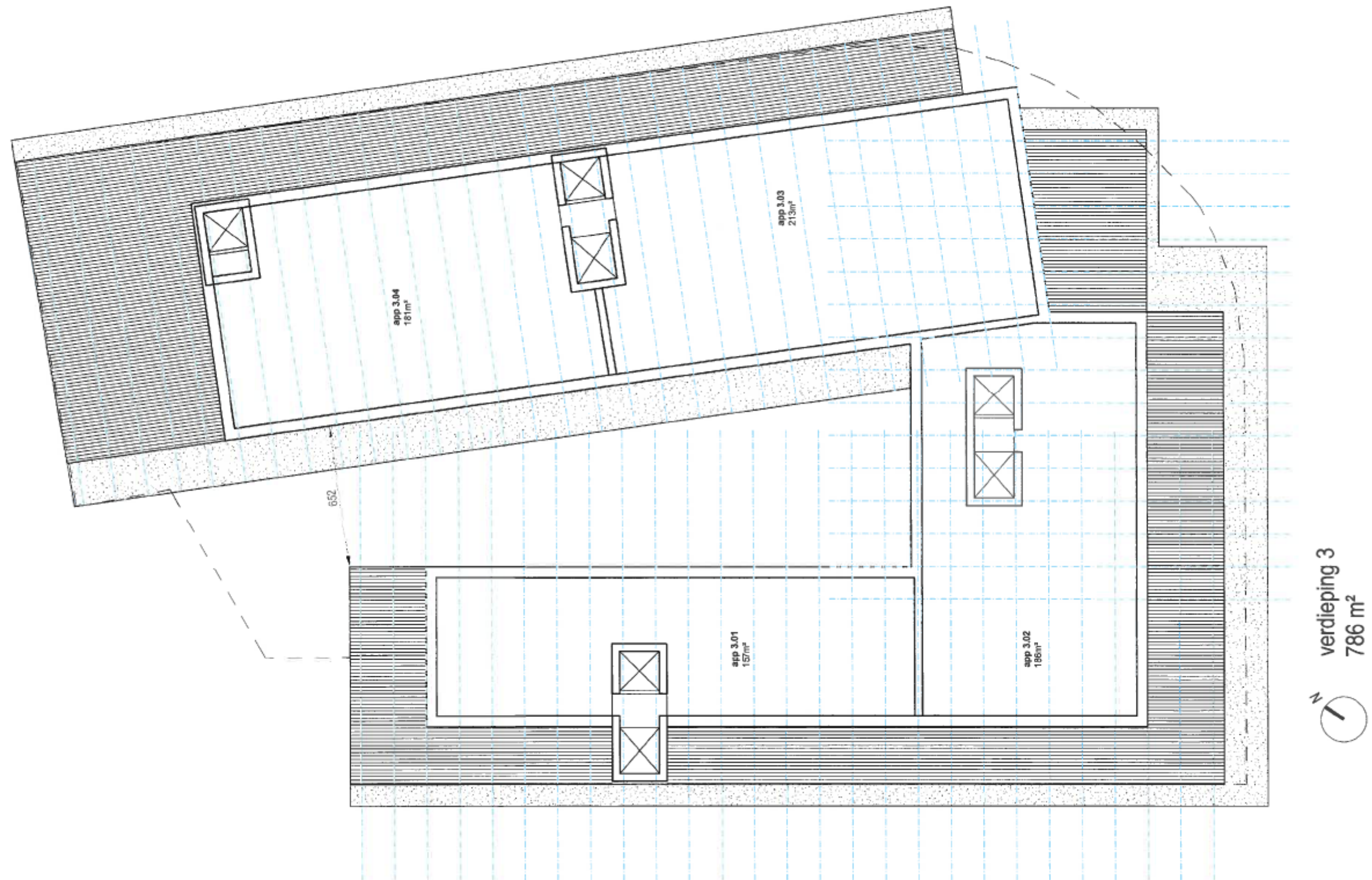
Figuur 7: Bouwplan verdieping -1.

Figuur 8: Bouwplan gelijkvloers.

Figuur 9: Bouwplan verdieping 1 en 2.

Figuur 10: Bouwplan verdieping 3.

OPMETINGSPLAN

Dossiernr°.: 1050316/1

Identificatiernr°.:

Provincie West-Vlaanderen, Stad Kortrijk

Verklarende Nota:

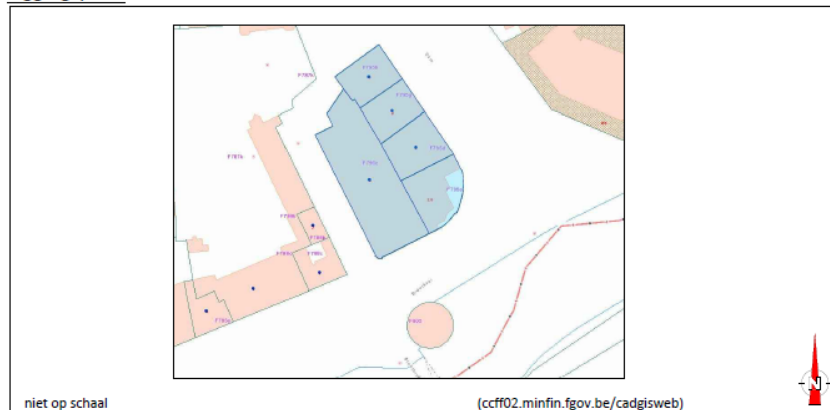
Ik ondergetekende, Caesens Thomas, Landmeter-Expert beëdigd door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Kortrijk en ingeschreven op het Tableau van de Federale Raad van Landmeters-experten, LAN131564 verklaar :

Gevraagd te zijn door Dhr. Heleu Patrick teneinde het opmetingsplan op te maken van de percelen kadstraal bekend als Kortrijk, 2e Afdeling, Sectie F, nr° 796C, 795H, 795G, 795D & 795E.
Te zijn overgegaan tot de opmeting van het goed (dd. 5 maart 2016) en met kennis ter zake te hebben bepaald:

Het bepalen van de perceelsgrens van de voornoemde percelen resulteert in een totale oppervlakte van: **15a 72ca** met de grenspunten van 1 tot en met 19.

Echter kan dit plan niet gelden als éénmaking of splitsing der delen.
Bij het uitvoeren van een verkaveling/werken beveel ik aan om de Stad Kortrijk hun akkoord te laten geven over de perceelsgrenzen daar deze grenzen aan het openbaar domein.
De grenzen werden bepaald aan de hand van de kadastrale schetsen jg. 1985 nr°44 & jg. 1935 nr°27.

Liggingplan:

Opgemaakt in eer en geweten op datum van 9 maart 2016 te Balegem:

Thomas Caesens

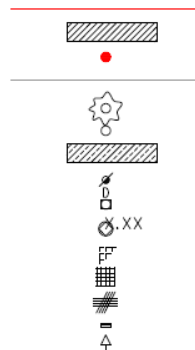
landmeter-expert, beëdigd door de
Rechtbank van Eerste Aanleg te Kortrijk
Inschrijvingsnummer: LAN131564
Polisnr° BA: 28.992.376

Yshoute 6B, 9860 Balegem (Oosterzele)
Boondriesstraat 19, 8510 Marke (Kortrijk)

Telefoonnr.: 0477 64 40 01
E-mail: info@thomascaesens.be

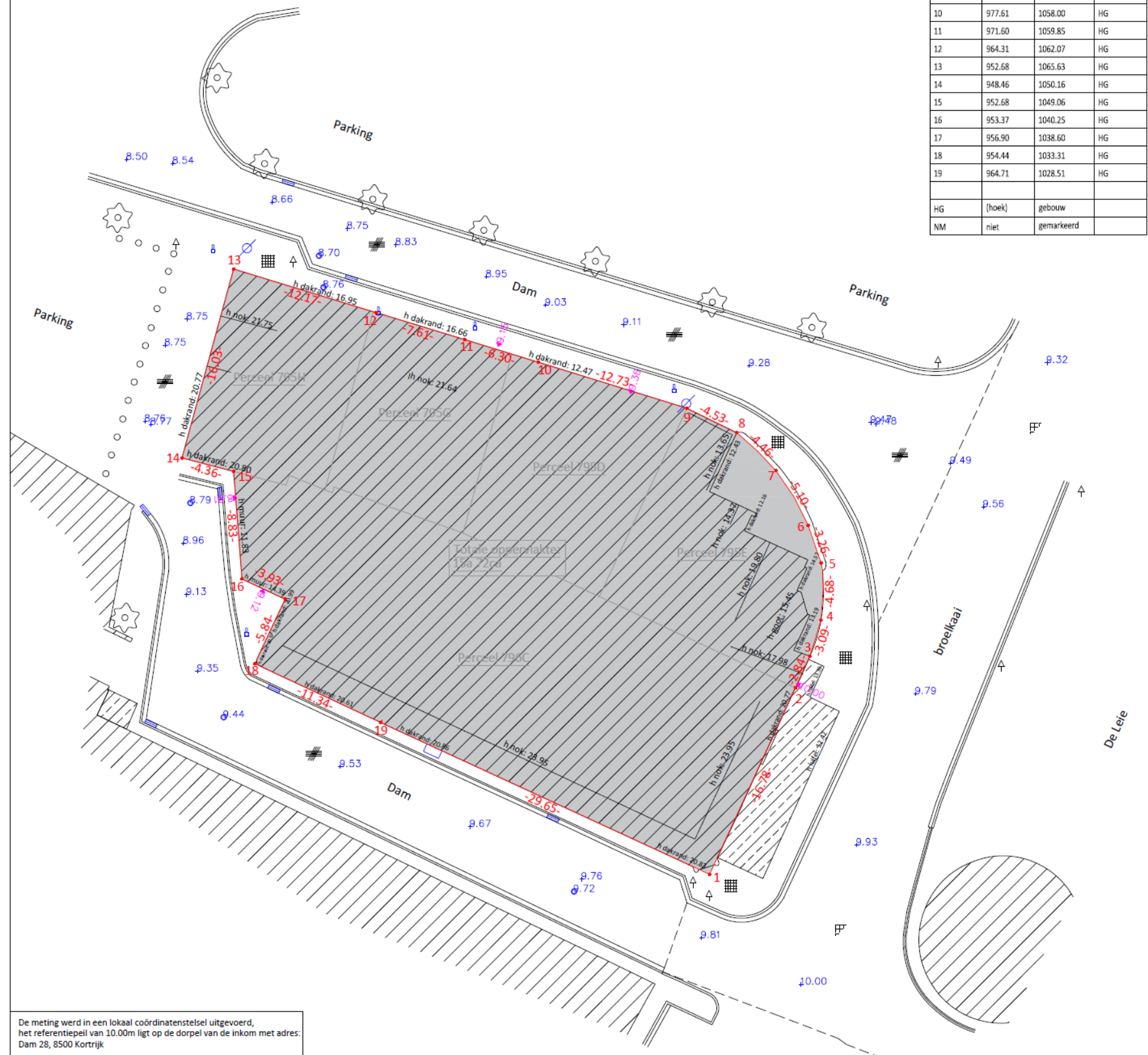
Legende:

Perceelsgrens
gebouw
grenspunten
kadastrale grens
boom
paaltje
overdekte plaats
verlichting openbaar
deksel
inspectieput
kasseien
betontegels
KWS-verharding
watersliker
verkeersbord

Schaal: 1/250

Elke eindgebruiker van de digitale versie van deze opmeting dient zich ervan te vergewissen dat de nauwkeurigheid van elk object op dit plan bepaald wordt door idealisatie, zijn relatieve en zijn absolute positie. Elk object heeft een standaardafwijking afhankelijk van de gebruikte opmetings- en karteringstechniek welke werd gekozen in functie van de specificaties van de opdracht.
Elk ontwerp of implanting met specifieke nauwkeurigheidseisen, gebaseerd en/of ingepast op de digitale versie, dient voor uitvoering of verdere goedkeuring te worden nagetrokken en/of gecontroleerd op haalbaarheid voor het beoogde doel door de opdrachtgever van deze opmeting.

nr°	X	Y	code
1	991.63	1016.08	HG
2	998.65	1031.34	HG
3	999.83	1033.93	HG
4	1000.74	1036.88	NM
5	1000.75	1041.57	NM
6	999.69	1044.65	NM
7	997.05	1049.13	NM
8	993.84	1052.23	HG
9	989.78	1054.23	HG
10	977.61	1058.00	HG
11	971.60	1059.85	HG
12	964.31	1062.07	HG
13	952.68	1065.63	HG
14	948.46	1050.16	HG
15	952.68	1049.06	HG
16	953.37	1040.25	HG
17	956.90	1038.60	HG
18	954.44	1033.31	HG
19	964.71	1028.51	HG
HG	(hoek)	gebouw	
NM	niet	gemarkeerd	

Figuur 11: Opmetingsplan.

1.1.7 Archeologisch potentieel

Projectgebied Kortrijk Hotel Broel wordt gekenmerkt door een hoge bewoningsdensiteit in het verleden. De bureaustudie werd dan ook uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 12.5.2.3.

1.1.7.1 Methode

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

1.1.7.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

- Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
- Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart
- Geomorfologische kaart

1.1.7.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd.

1.1.7.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties.

Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd:

Tabel 2. Overzicht van het geanalyseerd kaartmateriaal

Bron	Jaartal
Deventer	1560
Le Poivre	1580
De Bersaques	1634-1641
Sanderus	1641
Schilderij	1700
Sanderus (tweede uitgave)	1732
Stadsplattegrond	1740
Kaart van Ferraris	1771-1777
Lefèbvre	1789
Cierckens	1822-1830
Schilderij	1813
Kadastrale toestand	1835
Atlas der Buurtwegen	1840
Kadastrale plattegrond	1894
Plan van de Vandesteene Gebroeders	1902
Schilderij Nestor Melsens	1900
Postkaart	1905
Kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw	1950-1970

Op basis van dit kaartmateriaal kan de bewoningsgeschiedenis vanaf de tweede helft van de 16de eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden.

Deze gegevens werden aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur, daarnaast is ook gebruik gemaakt van data over de lokale toponymie en geschiedenis.

De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid.

Om het cultuurhistorische kader van het projectgebied in kaart te brengen, werd het kaartmateriaal beschikbaar op Geoportaal geconsulteerd.

1.1.7.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de versterking van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten.

1.2 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.2.1 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens

Tabel 3: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

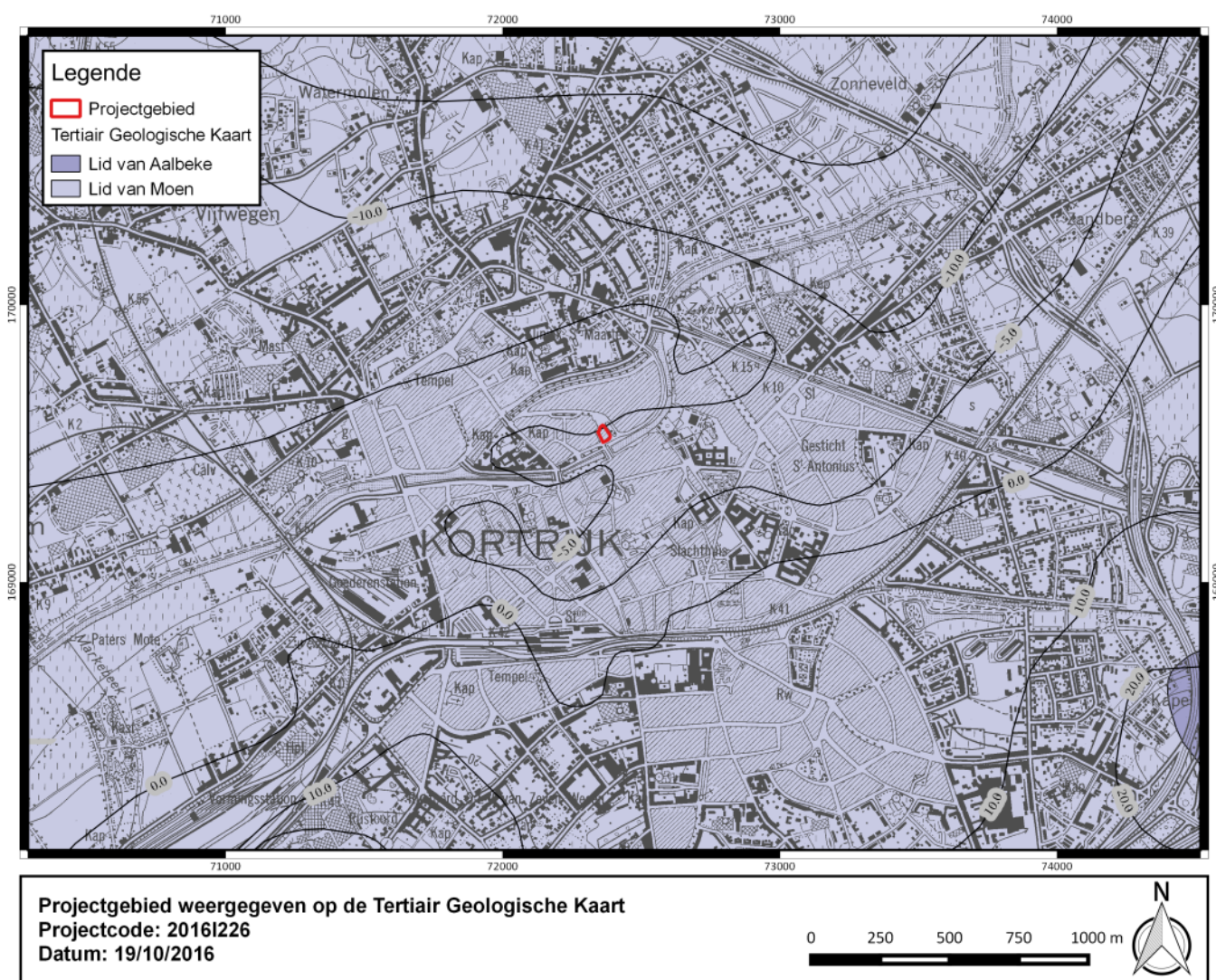
Bron	Informatie
Traditionele landschappenkaart	Stedelijke gebieden
Tertiair	Lid van Moen (Formatie van Kortrijk)
Quartair	Type 3a: fluviatiele afzetting/eolische afzetting/fluviatiele afzetting
Bodemtypes	OB
Potentiële bodemerosie	Verwaarloosbaar tot medium
Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen	Gemiddelde hoogte ca. 13 m TAW
Hydrografie	Leiebekken (Grensleie) Rivieren: Leie, Leiearm, Grote Wallebeek, Kanaal Bossuit-Kortrijk, Leiemeander Kuurne Ring

1.2.1.2 Geologie

1.2.1.2.1 Tertiair

Het projectgebied is gelegen in het Lid van Moen. Dit lid is deel van de Formatie van Kortrijk. Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

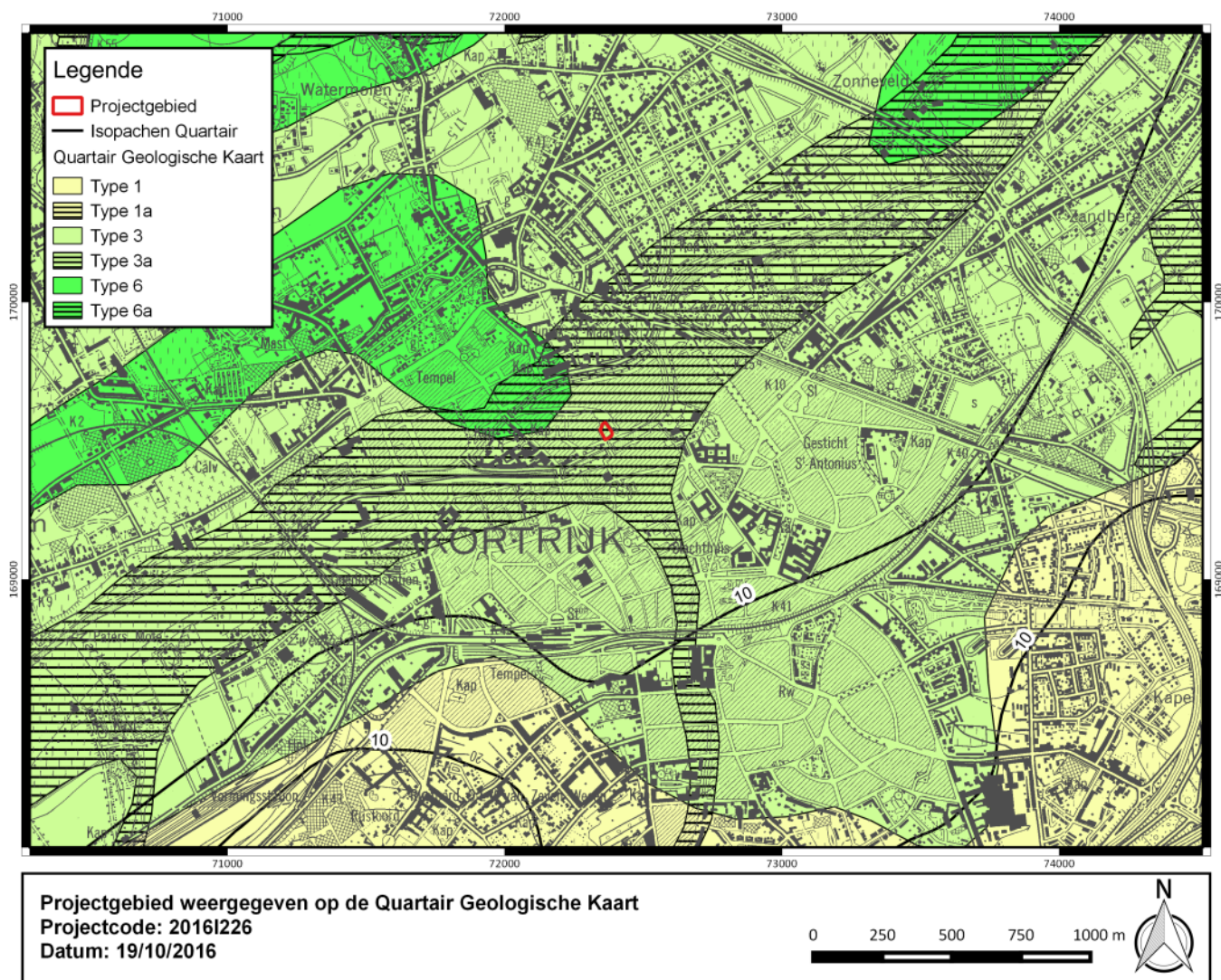
Het Lid van Moen is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting.

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (bron: Geopunt).

1.2.1.2.2 Quartair

Het projectgebied bevindt zich in het Quartair **Type 3a**. Dit bestaat uit een fluviatiele afzetting van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), aan de basis gevolgd door een eolische afzetting (zand tot zandleem) van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen met eventuele hellingsafzettingen. Dit eolisch dek kan lokaal afwezig zijn. De top bestaat uit fluviatiele afzettingen (organochemisch en perimarien inclusief) van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan).

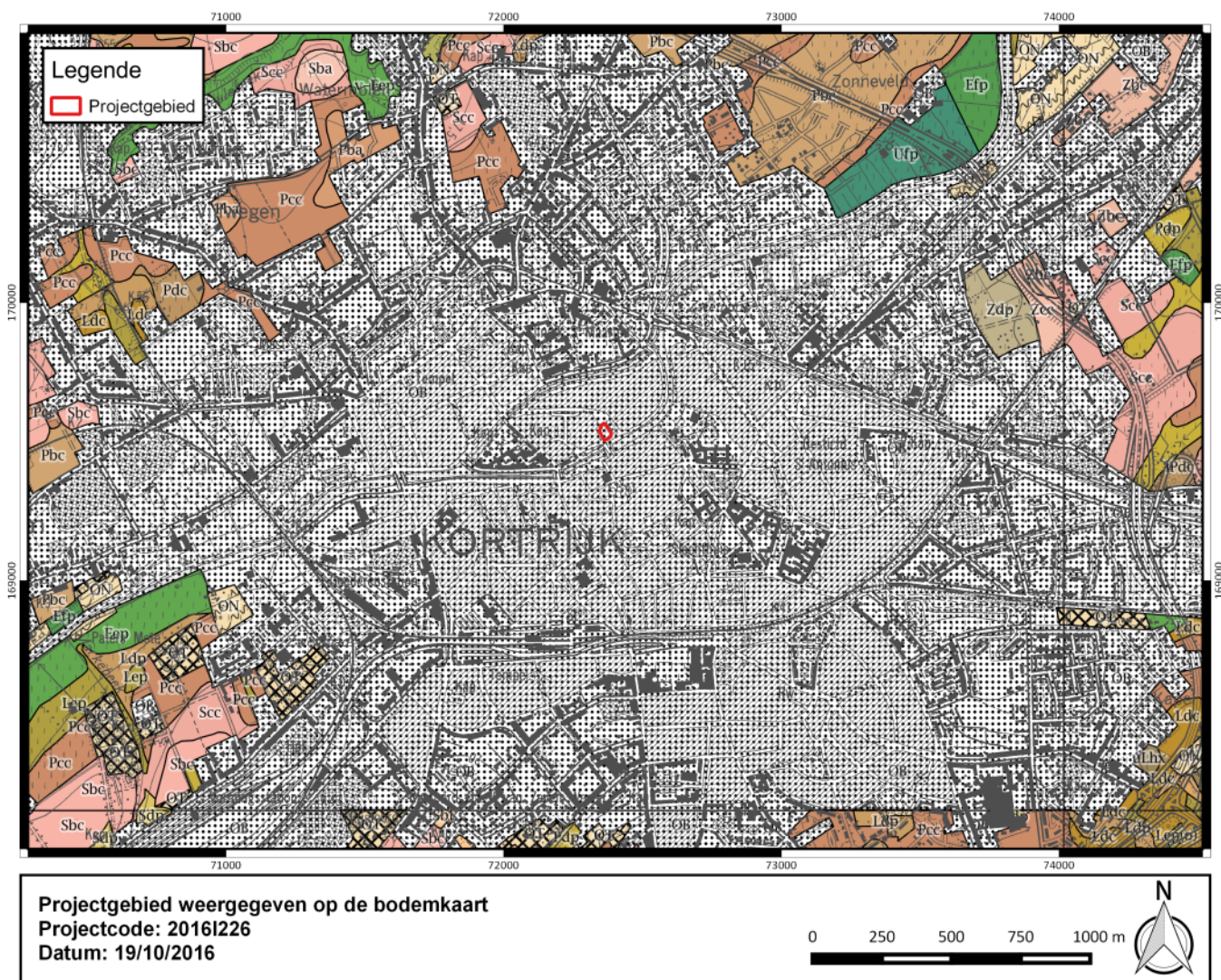

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (bron: Geopunt).

1.2.1.3 Bodem

1.2.1.3.1 Bodemtypes

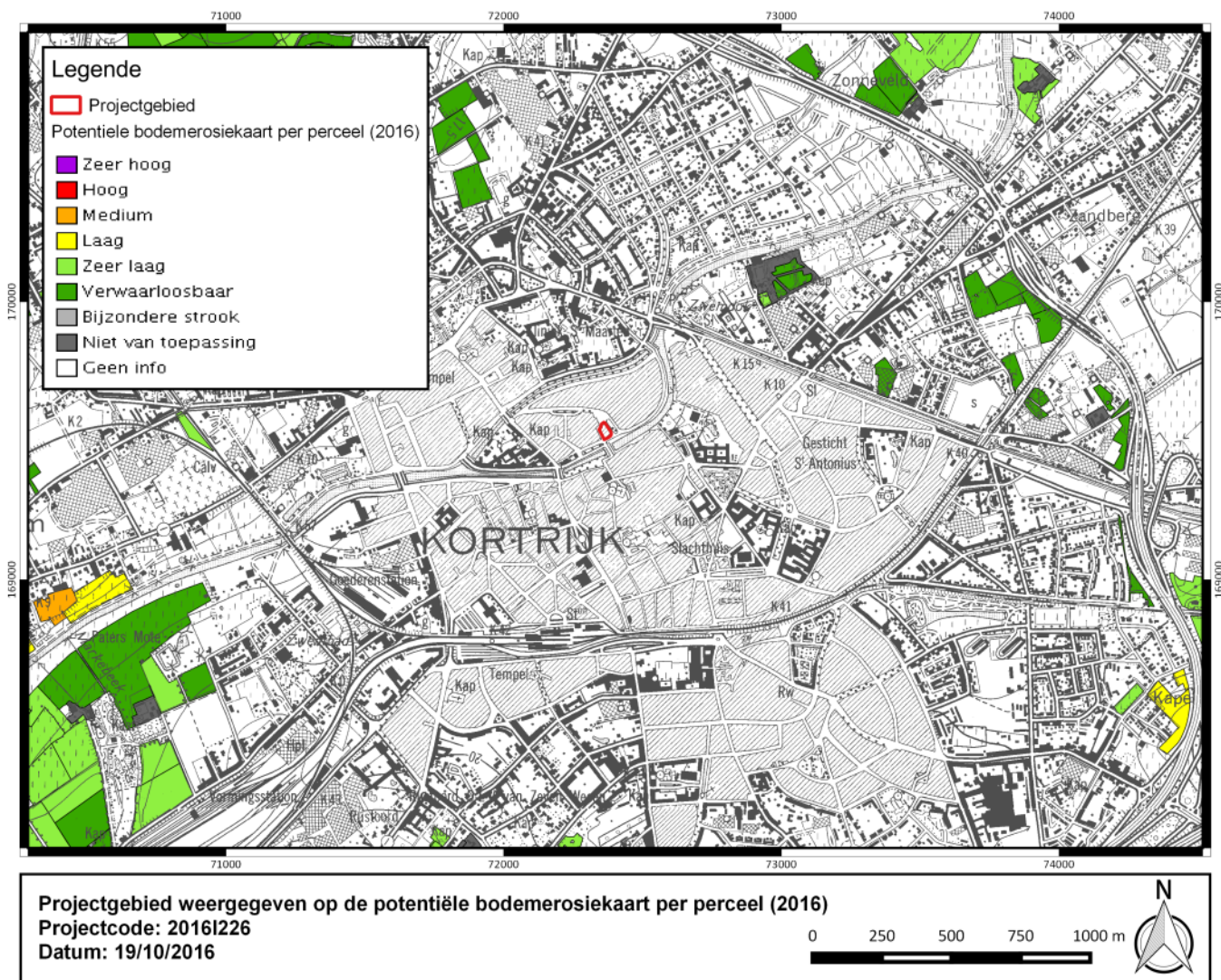
Het bodemtype is gekarteerd als **OB** of bebouwde kunstmatige grond. Deze bodem kan zeer sterk antropogeen verstoord zijn door verhardingen en bebouwing, zodat de oorspronkelijke bodem bijna niet of niet meer te herkennen is. De bodemtypes die voorkomen rondom het stadscentrum zijn lichte zandleembodems tot zware kleibodems tot zandbodems.

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (bron: Geopunt).

1.2.1.3.2 Bodemerosie

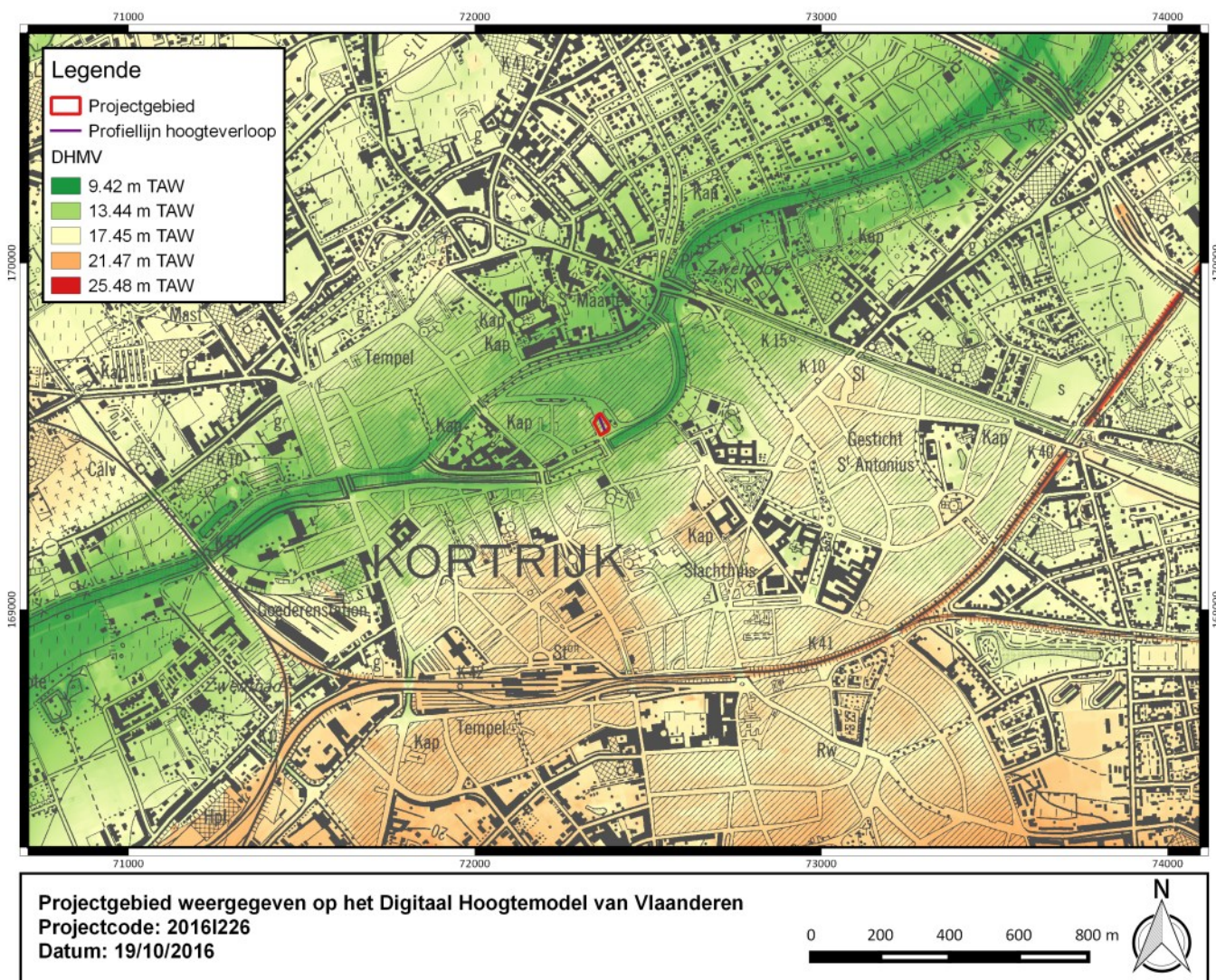
Er is geen directe informatie gekend over de potentiële bodemerosie van het projectgebied. Wanneer echter gekeken wordt naar de percelen rondom het projectgebied, dan ligt de potentiële bodemerosie tussen verwaarloosbaar en medium. Op basis van het reliëf kan eveneens afgeleid worden dat de bodemerosie eerder laag zal zijn.

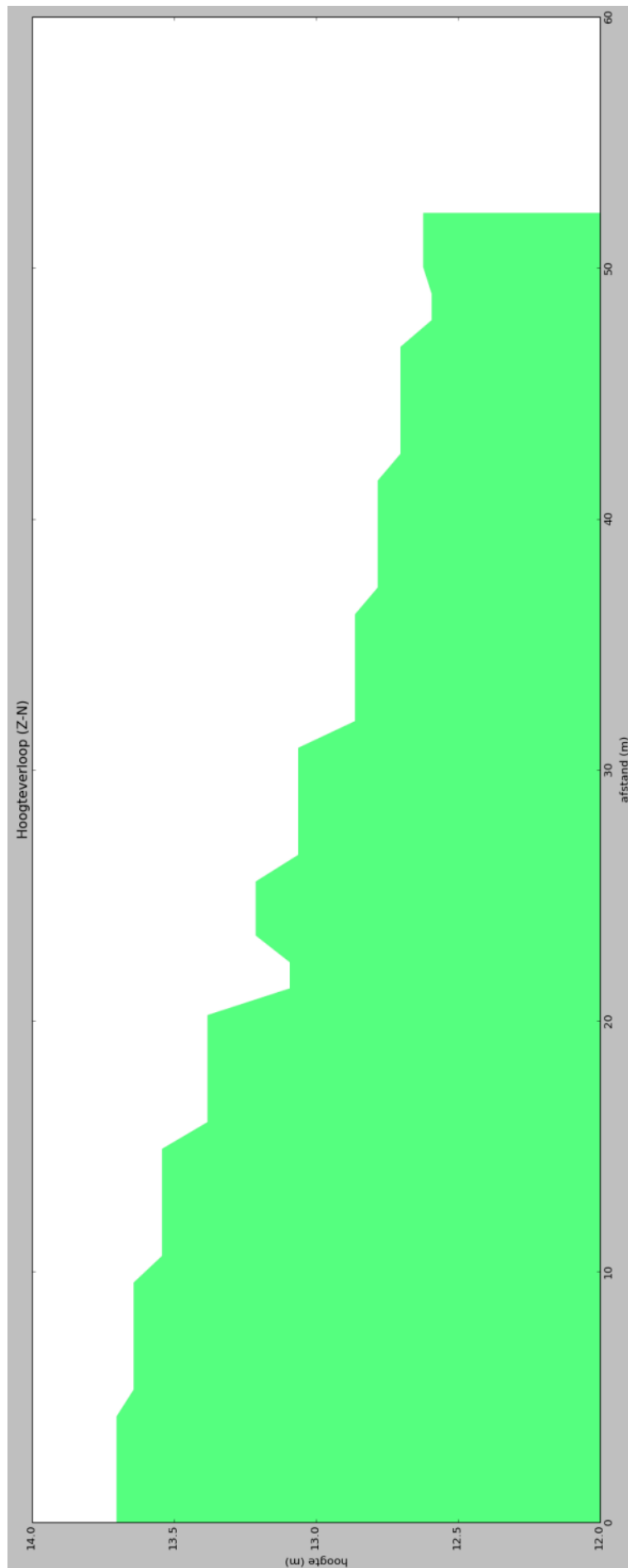
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel (2016) (bron: Geopunt).

1.2.1.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop

Het DHMV toont dat het projectgebied zich situeert in een alluviale vallei van de Leie die duidelijk lager ligt dan het omringende gebied. Deze alluviale vlakte wordt ook weergegeven op de Quartair Geologische Kaart, waarbij er fluviatiele sedimenten van het Holoceen aanwezig zijn als toplaag. Het projectgebied kent een traspwijze daling van het zuiden naar het noorden, waarbij er ca. 1m hoogteverschil optreedt. De gemiddelde hoogte ligt op ca. 13m TAW.

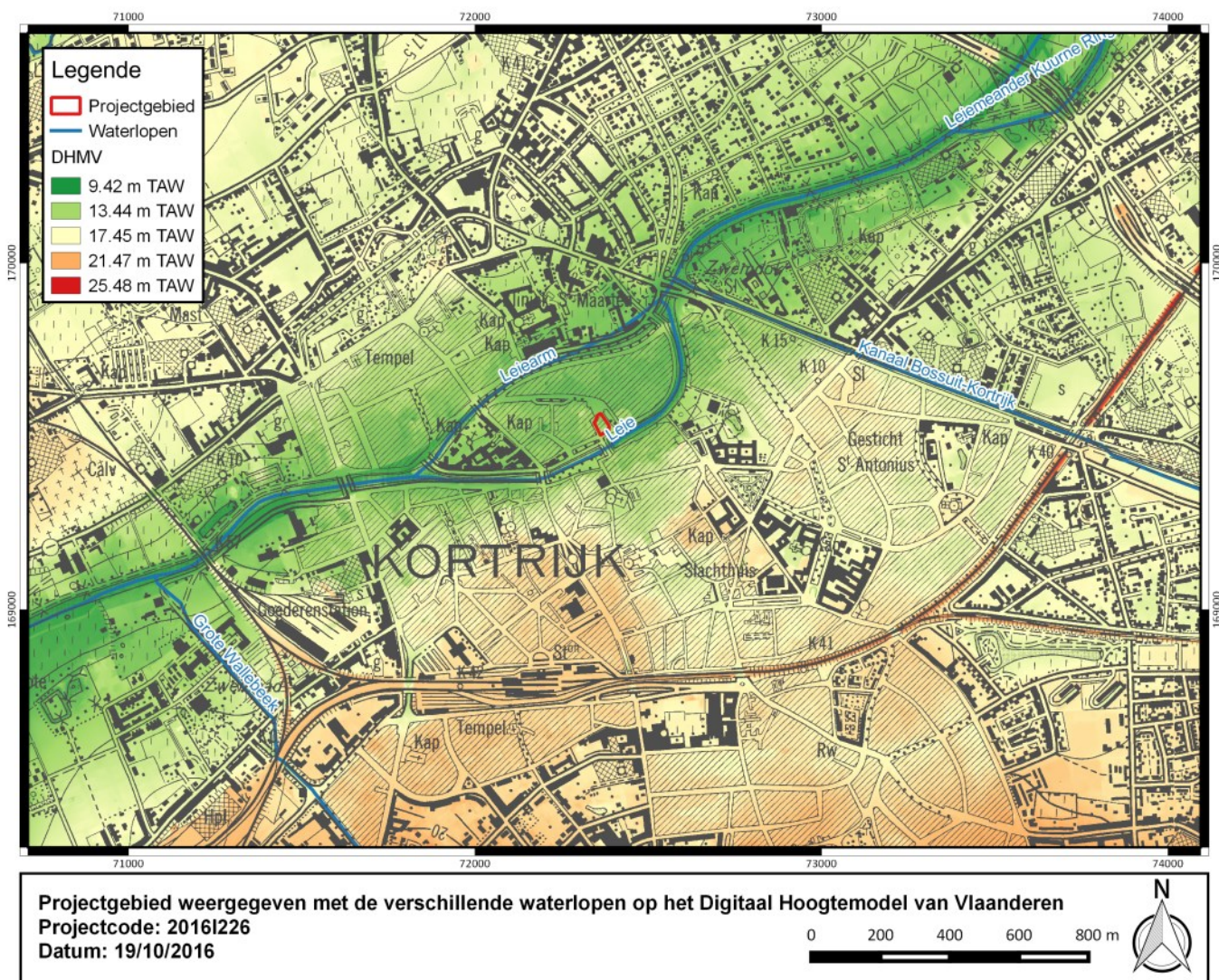
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).

Figuur 18: Hoogteverloop van het projectgebied (van zuid naar noord) volgens de profiellijn weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).

1.2.1.5 Hydrografie

Het projectgebied ligt in het Leiebekken (deelbekken Grensleie). Aan de zuidkant stroomt de Leie, terwijl aan de noordkant de Leiearm stroomt. Naar het westen ligt de Grote Wallebeek en naar het oosten het Kanaal Bossuit-Kortrijk. In de noordoosthoek kan net nog de Leiemeander Kuurne Ring worden herkend. De rivieren nu zijn allemaal gekanaliseerd, maar de alluviale vlakte is van natuurlijke oorsprong toen de Leie nog zijn natuurlijk verloop had.

Figuur 19: Projectgebied weergegeven met de verschillende waterlopen op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).

1.2.2 Gekende archeologische waarden

1.2.2.1 Historisch en cartografisch onderzoek

1.2.2.1.1 Historische achtergrond

In het navolgend historisch onderzoek wordt eerst een algemene geschiedenis geschetst van de stad Kortrijk (ontstaan – late middeleeuwen); hierna volgt een gedetailleerde historische (bouw)studie die zich specifiek richt op het projectgebied. De historische analyse gebeurde op basis van aangeleverde data van Ph. Despriet (Archeologie Zuid-West-Vlaanderen vzw)³.

1.2.2.1.1.1 Algemene geschiedenis⁴

Door de vruchtbare zandleembodem en de aanwezigheid van de Leie werd de regio van Kortrijk reeds zeer vroeg bewoond. Archeologische vondsten ten noorden van de Gavermeersen wijzen op bewoning tijdens het Mesolithicum. De continuïteit van de bewoning wordt bevestigd door vondsten die dateren uit het Midden-Neolithicum, het Laat-Neolithicum, de Bronstijd en de La Tène-periode. De bewoning situeert zich hoofdzakelijk op de vruchtbare akkergronden langs de Leieoevers, de Gaverbeek, de Heulebeek, de Markebeek, de Mosscherbeek en de Neerbeek.

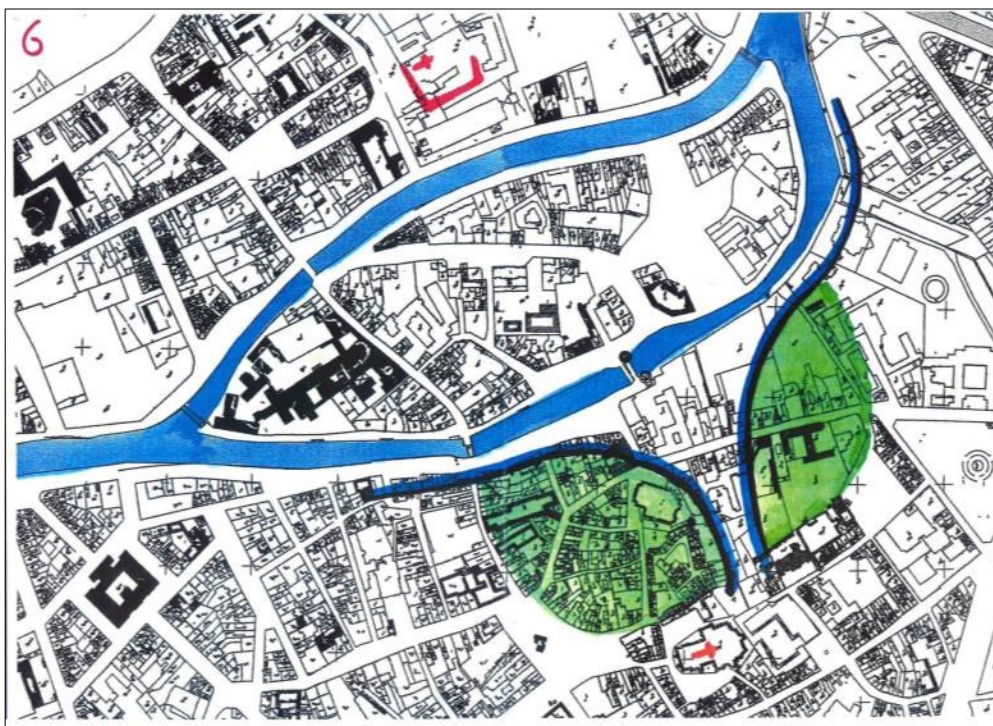
Nog voor het midden van de 1ste eeuw voor Christus ontwikkelt zich op beide oevers van de Leie reeds de *vicus Cortoracium*. De oudste vermelding van de naam 'Cortoracium' dateert uit de 4de of 5de eeuw, wanneer melding wordt gemaakt van de ruitersrijen 'de *Milites Cortoracenses*'. De *vicus* ontstond op het kruispunt van de heirbaan Boulogne-Tongeren en de heirbaan Doornik-Oudenburg en strekte zich op de linkeroever van de Leie uit over een afstand van 250m van west naar oost én 500m van zuid naar noord; op de rechteroever van de Leie van oost naar west over een afstand van 1150m.

T.g.v. Germaanse invallen werd de *vicus* gedeeltelijk verlaten. Desalniettemin kan aan de hand van archeologische vondsten afgeleid worden dat het Romeinse Kortrijk zich ontwikkelde tot een vroegmiddeleeuwse bewoningskern. Onder de Merovingische vorsten wordt Kortrijk een *municipium* dat reeds in de 7de eeuw een uitgebreide christianisatie kent. Sint-Elooi sticht omstreeks 650 een kapel ter ere van Sint-Maarten op de plaats waar later de Sint-Maartenskerk zal verrijzen. Sint-Amandus zou een kapel gesticht hebben, gewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, waarrond de proosdij van Sint-Amand ontstond. In 847 schenkt Karel de Kale 30ha grond aan de Sint-Amandsabdij te Kortrijk. Een muntatelier, dat onder zijn bewind in Kortrijk is opgericht, slaat munten met de afbeelding van Karel de Kale en het opschrift 'Curtiaco'.

Op het einde van de 9de eeuw komen op de zuidelijke oever van de Leie enkele halfcirkelvormige zones voor, die volgens Ph. Despriet als winterkamp werden ingericht door de Noormannen (880-881). Het kamp zou begrensd worden door de Leiestraat, de boogvormige zijde van de Grote Markt en de zuidelijke begrenzing van het begijnhof.

³ Met dank aan Ph. Despriet.

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Kortrijk, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121715> (geraadpleegd op 19 oktober 2016).

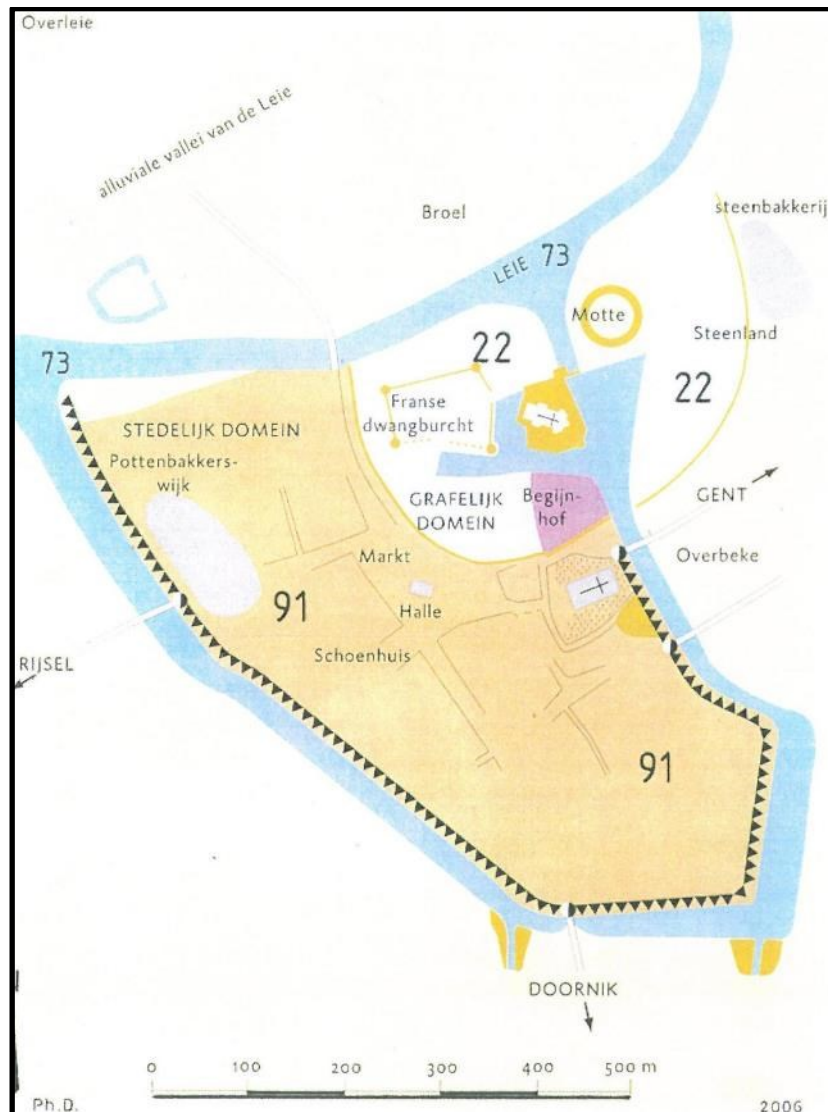

Figuur 20. Kortrijk in de Karolingische periode (9de eeuw). Het winterkamp van de Noormannen is aangeduid in groen, de limiet van de waterrijke zone in blauw (DESPRIET 2008, fig. 9).

In 1071 wordt Kortrijk een onafhankelijke kasselrij onder het Graafschap Vlaanderen. Het '*Opidium Cortracense*' wordt gevormd door een motte en de agglomeratie hier rond. Het grondgebied wordt in het noorden begrensd door de Leie, ten zuiden en ten oosten door een arm van de Klakkaardsbeek en ten westen door een gracht. Het grafelijk domein (Figuur 21) bestaat onder meer uit de burcht, een neerhof, een boomgaard en magazijnen. In 1199 begint men met de bouw van de Onze-Lieve-Vrouwekerk in de boomgaard van het kasteel. Het burgerlijk centrum van de middeleeuwse stadskern situeert zich op en rondom de Grote Markt. De Halle, waar de kooplui hun waar aan de man brengen, wordt voor het eerst vermeld in de 13de eeuw.

Figuur 21 toont de middeleeuwse stadskern van Kortrijk, die reeds gedeeltelijk ommuurd is. Op het einde van de 13de eeuw rijst er een conflict tussen de Franse koning Filips de Schone en zijn leenman Gwijde van Dampierre, die toenadering gezocht had tot de Engelse kroon. In 1297 valt Kortrijk in Franse handen. De Franse vorst laat in 1300-1301 een imposante dwangburcht bouwen (Figuur 21-geel). De Fransen worden verslaan tijdens de Guldensporenslag. In 1385 krijgt de stad haar oude vrijheden terug.⁵

⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Kortrijk, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121715> (geraadpleegd op 19 oktober 2016).

Figuur 21: Situering van de middeleeuwse stadskern met het grafelijk domein (geel), de dwangburcht (geel), de O.L.V.-kerk (geel) het begijnhof (rood). Toestand ca. 1350. (DESPRIET 2008, fig. 10)

Filips de Stoute, die het graafschap Vlaanderen beter wil beschermen, gaat in het midden van de 14de eeuw over tot de versterking van Kortrijk. De Bourgondische omwalling wordt gebouwd tussen 1354 en 1454 en omgeeft ook een deel van de noordelijke Leie-oever, alwaar zich - ondanks de minder gunstige bodemgesteldheid en wateroverlast - een nieuwe woonkern ontwikkelt. De twee-eenheid van de Broeltorens kwam tot stand, toen tussen beide Broeltorens een brug tot stand kwam.⁶

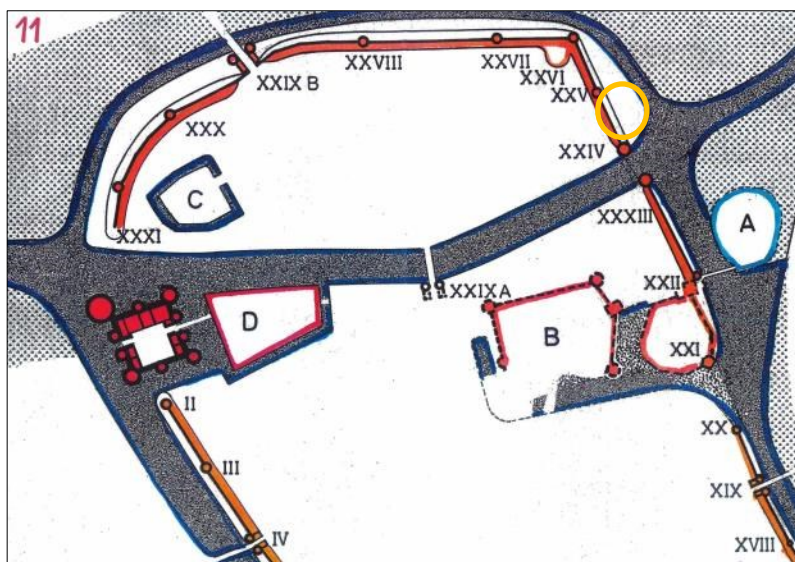
Op economisch vlak zijn de wolbewerking en de lakennijverheid dé industrieën die de Kortrijkse economie bepalen. Kortrijk heeft zijn ontwikkeling vooral te danken aan zijn gunstige ligging op een kruispunt van wegen aan de Leie. Vanaf het einde van de 15de eeuw zijn de eerste sporen van damastweverij in Kortrijk te situeren.

⁶ DESPRIET 2013.

1.2.2.1.1.2 Historische analyse projectgebied Hotel Broel

Zoals gesteld werd de Bourgondische stadsversterking gebouwd tussen 1354 en 1454 (Figuur 22). De omwalling werd gevormd door een bakstenen ringmuur van 2,3 km en had 5 poorten en 26 torens. De noordelijke Broeltoren werd gebouwd tussen 1403 en 1411. De werken aan de Trompetterstoren, de toren ten noorden van de noordelijke Broeltoren, vingen aan op 18 juli 1451 en behelsden ook het grondwerk van de aanpalende vestingsmuur. De eerste steen van de toren werd gelegd in 1452; in 1454 was de toren voltooid en met een houten kap afgedekt.⁷ De toren kreeg zijn naam, toen het stadsbestuur hem op 3 augustus 1630 ter beschikking stelde van de Trompetters op de toren van de Sint-Maartenskerk.

Ten oosten van de stadsmuur situeert zich een afhellend terrein en stadsgracht uit het eind van de 14de eeuw. Om de gracht watervoerend te houden waren allerlei waterbouwkundige ingrepen nodig.⁸ De Kleine Leie, die veel smaller was dan de huidige Leie, werd gegraven in 1398. Vóór de 14de eeuw was dit gebied braakliggend, waterrijk terrein dat niet bebouwd was maar enkel gebruikt werd voor de blekerij. Omwille van de onstabiele bodem werd de stadsmuur tussen de Broeltoren en de Trompetterstoren (grotendeels) gebouwd op spaarbogen, zoals vastgesteld tijdens het onderzoek langs de Groeningestraat⁹. De projectlocatie situeert zich op de Bourgondische stadsomwalling, de Trompetterstoren, de blekerij én de stadsgracht.

Figuur 22. Kortrijk stadskern, 1353-1454. De stadsgrachten worden aangeduid in donkergrijs, de stadsmuur (1353-1454) in rood. Het projectgebied wordt aangeduid in oranje. (DESPRIET 2008, fig. 13).

In 1641 werd de Nieuwe Kaai aangelegd ten oosten van de stadsmuur. Om toegang te verlenen tot deze nieuw aangelegde kaai aan de Kleine Leie liet burgemeester Tayaert in 1641 een opening maken in de stadsmuur. Ook de aanpalende stadsmuur van de Trompetterstoren werd doorbroken voor de aanleg van deze kade.¹⁰ De opening die gemaakt werd, kreeg in de volksmond de benaming 'Tayaertsgat'. Tussen de Trompetterstoren en de Broeltoren trok men 6 wevershuizen op met een gezamenlijke lengte van 32m. De Trompetterstoren, die in 1648 reeds verlaten was, is vermoedelijk omstreeks 1700 verdwenen. De stadspoorten werden al doorbroken en in puin gelegd in 1641, maar verdwenen rond ca. 1684 na de aftocht van de Fransen. Bij de terugkeer van de Fransen werden de stadsmuren tussen 1692 en 1697 gedeeltelijk wederopgebouwd. Op het Buda-eiland wordt één *reduit* aangelegd in de oostelijke courtine tegenaan de Leie¹¹.

⁷ Op.cit., pp.66-67.

⁸ DESPRIET 1990.

⁹ BRUGGEMAN & CLÉDA 2016.

¹⁰ DESPRIET 1990.

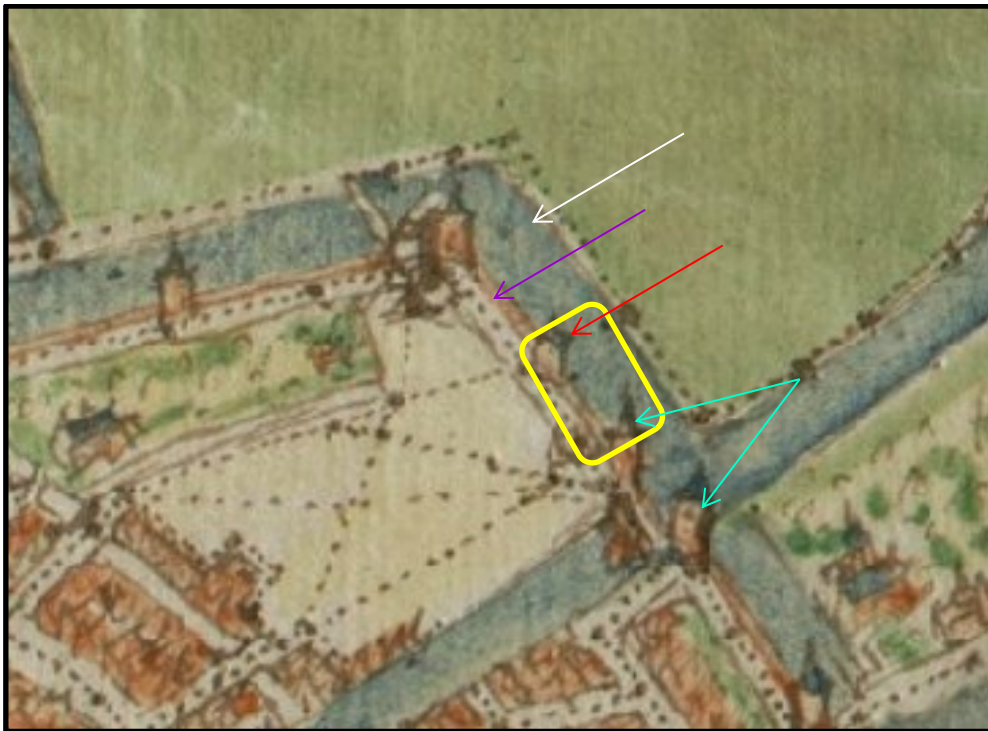
¹¹ Een *reduit* is een zelfstandig verdedigbaar gedeelte, dat nog verdedigd kan worden na de val van een hoofdwal.

De rij woningen ten noorden van de noordelijke Broeltoren is duidelijk zichtbaar op het plan van Lefèbvre en het kadasterplan van Cierckens. (zie verder) Deze huizenrij aan de oostzijde van de huidige Burgemeester Tayaertstraat bestaat gedurende de 18de-19de eeuw uit een reeks éénlaagswoningen én een smidse.¹² Aan het einde van het straatje stond volgens E. Van Hoonacker tot in de tweede helft van de 19de eeuw de Trompetterstoren die tot woning verbouwd was¹³.

Het Tayaertgat werd in 1789 ontsierd door een vuilnisbelt en de omwonenden hadden last van een daar gevestigde kalkoven.¹⁴ De huizenrij ten noorden van de Broeltoren werd in 1926, samen met de erachter gelegen olieslagerij Devos, gesloopt voor de bouw van Meubelfabriek Degezelle. Deze fabriek brandde af in 1935, maar werd in 1936 opnieuw opgebouwd.¹⁵ Op de locatie van deze meubelfabriek situeert zich het projectgebied.

De Kleine Leie werd opgevuld in 1913 en leek tot 1920 op een groentenhof¹⁶. Daardoor vatte het gemeentebestuur het plan op om langs weerskanten een kasseiweg aan te leggen. In deze periode ontstond de Dam aan de oostzijde van het huidige Broelhotel.¹⁷

1.2.2.1.2 Historische kaarten

Figuur 23: Projectgebied (geel) weergegeven op de van Deventerkaart, 1560 (Bron: Beeldbank Kortrijk). Historische elementen: Kleine Leie (wit), stadsmuur (paars), Trompetterstoren (rood), Broeltorens (blauw)

De Trompetterstoren, de Kleine Leie en de stadsmuur situeren zich binnen het projectgebied. De Kleine Leie werd gegraven op het eind van de 14de eeuw, de stadsmuren werden opgericht in de 15de eeuw. Hiervoor bestond het gebied uit braakliggend, waterrijk terrein, dat dienst deed als blekerij. Ten noorden ligt de Broelmolen, ten zuiden de noordelijke Broeltoren.

¹² DEHAEN, C., Burgemeester Tayaertstraat, Curtricke, nr. 104, pp.18-23.

¹³ VAN HOONACKER 1986, 78-79.

¹⁴ DESPRIET 1990, 300.

¹⁵ DEBRABANDERE & MADDANS 1985, 63.

¹⁶ VAN HOONACKER 1986, 91-92.

¹⁷ VAN HOONACKER 1986, 91-92.

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de plattegrond van de stad door P. Le Poivre, 1580 (Bron: Kon. Bibl. Brussel, Ms. 19611, f°33, Beeldbank Kortrijk). De historische elementen zijn gelijkaardig als op Figuur 23.

Op Figuur 24 wordt de stadsmuur duidelijk afgebeeld op een aarden wal. Ook de Trompetterstoren, ten noorden van de Noordelijke Broeltoren, en de Kleine Leie situeren zich ter hoogte van het projectgebied. De ruimte ten oosten van de stadsmuur is nog open terrein, in gebruik als blekerij.

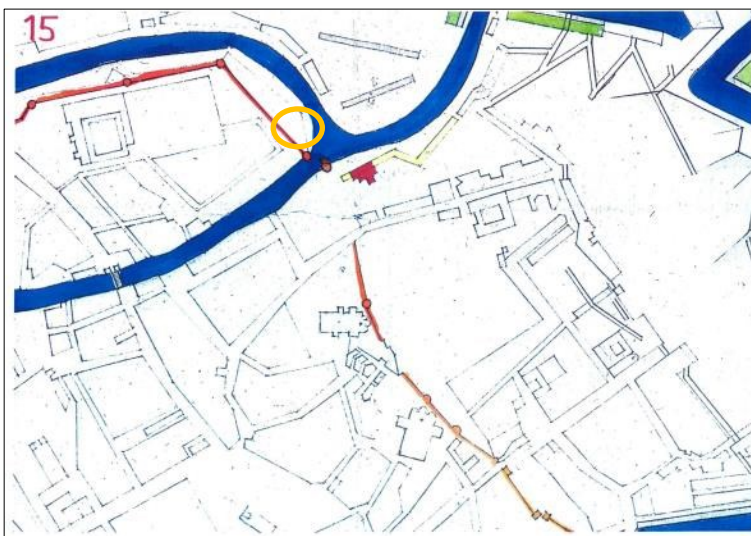
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op plattegrond van de stad door L. de Bersaques, 1634-1641 (Stadhuis, gemeenteraadszaal)

De kaart van de Bersaques is sterk gelijkaardig aan het plan van Le Poivre. Ten noorden van de locatie is nog steeds de Broelmolen zichtbaar; ook de stadsmuur, de Trompetterstoren en de Kleine Leie worden afgebeeld. Het open gebied ten westen van het projectgebied wordt reeds aangeduid met de benaming 'Broel'.

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de Sanderuskaart, 1641 (Bron: Universiteitsbibliotheek Gent)

Het projectgebied situeert zich op Figuur 26 ter hoogte van de stadsmuur tussen de noordelijke Broeltoren en de Trompetterstoren. Behalve de stadsmuur tussen de noordelijke Broeltoren en de Trompetterstoren, zijn op deze kaart ook 2 nieuwe elementen zichtbaar: de in 1641 aangelegde Nieuwe Kaai (Figuur 26-zwart), ten oosten van de stadsmuur. Deze was bereikbaar via het zgn. 'Tayaertsgat', op de kaart aangeduid met een rode cirkel.

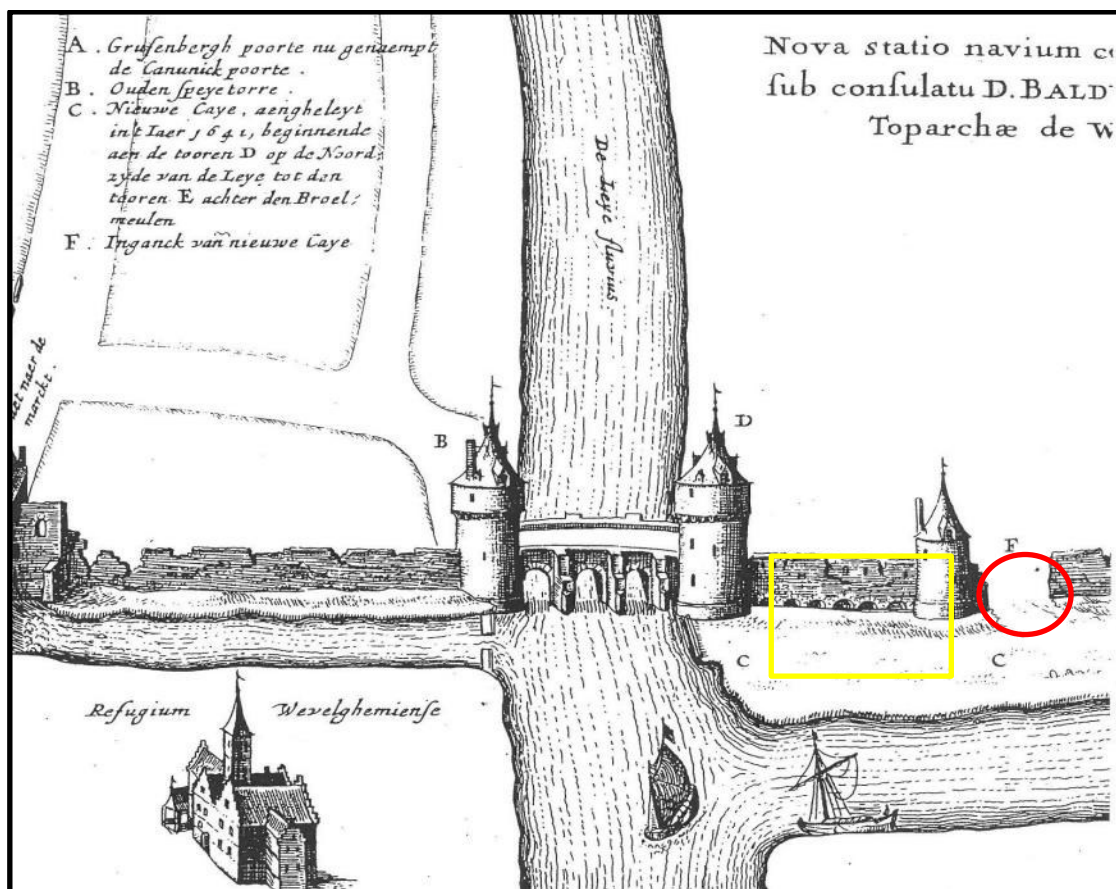
Figuur 27. Kortrijk in 1683. Franse plattegrond uit legerstaf Vauban. In oranje is de stadsmuur aangegeven, in geel veldversterkingen aangebracht door Vauban (Despriet 2014a, plan 15, in: BRUGGEMAN & CLÉDA 2016, 33)

Figuur 19 betreft een plattegrond van Kortrijk, opgemaakt door de legerstaf van Vauban, waarop de versterkingen van Vauban aangegeven zijn in het geel. Interessant is dat de middeleeuwse stadsmuur op dit plan nog steeds weergegeven wordt, in het rood.

Figuur 28: Toestand omstreeks 1700 (met dank aan Ph. Despriet)

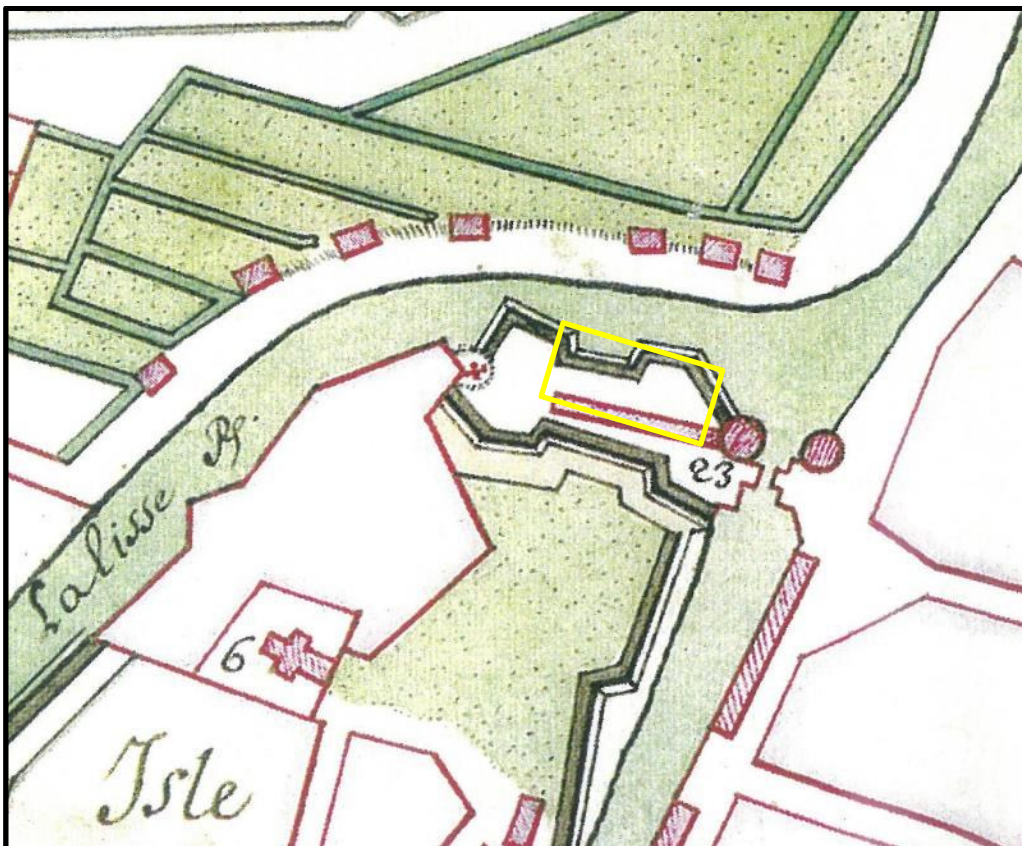
Op Figuur 28 is er bebouwing zichtbaar tussen de noordelijke Broeltoren en de Trompetterstoren. Deze huisjes zijn gelokaliseerd op de gehele westzijde van de huidige Broelhotel-site en nemen de plaats in van de stadsmuur die in 1684 werd afgeschaft. De Trompetterstoren is omgevormd tot woning, wat strookt met de beschrijving van E. Van Hoonacker (zie eerder).

Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de Sanderuskaart volgens de tweede uitgave, 1735 (Sanderus 1735)

De stadsmuur is op Figuur 29 reeds grotendeels herleid tot puin. Interessant is dat de stadsmuur tussen de noordelijke Broeltoren en de Trompetterstoren duidelijk weergegeven is op spaarbogen. Het Tayaertsgat net ten noorden van de Trompetterstoren wordt op de figuur aangeduid met de letter F. Op het plan correspondeert de letter F met de vermelding: *Inganck van nieuwe Caye*.

De Nieuwe Kaai, aangelegd in 1641 ten oosten van de stadsmuur wordt aangeduid met de letter C. Het plan vermeldt: *Nieuwe Caye aengheleyt in 't laer 1641, beginnende aen de tooren D op de Noordzyde van de Leye tot den tooren E achter den Broelmeulen*. Bemerkt dat de Nieuwe kaai op deze kaart oostelijker reikt dan op de oudere kaarten. Hoogstwaarschijnlijk stroomt de Kleine Leie, na de aanleg van de Nieuwe Kaai, niet langer doorheen het projectgebied.

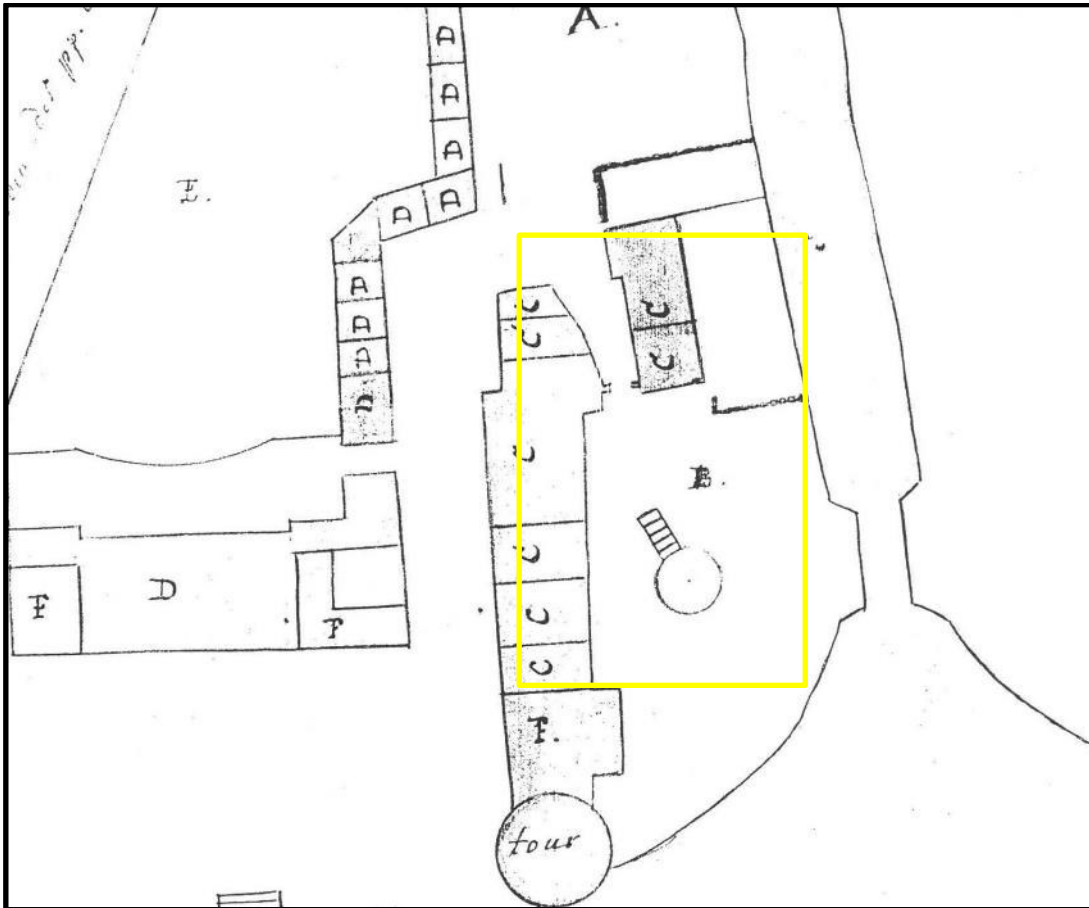
Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de stadsplattegrond van 1740 (Service Historique de l'Armée de Terre, Paris, Article 14.)

Bij de gedeeltelijke wederopbouw van de stadsomwalling door de Fransen aan het begin van de 18de eeuw werd een *reduit* (nr. 23) opgebouwd tussen de noordelijke Broeltoren en de Broelmolen, op de plaats van het huidige Broelhotel. Deze *reduit* is van het gebastioneerde type. De huizenrij ten noorden van de Broeltoren is op Figuur 30 aangeduid. Er is een open ruimte tussen de Kleine Leie en deze huizenrij.

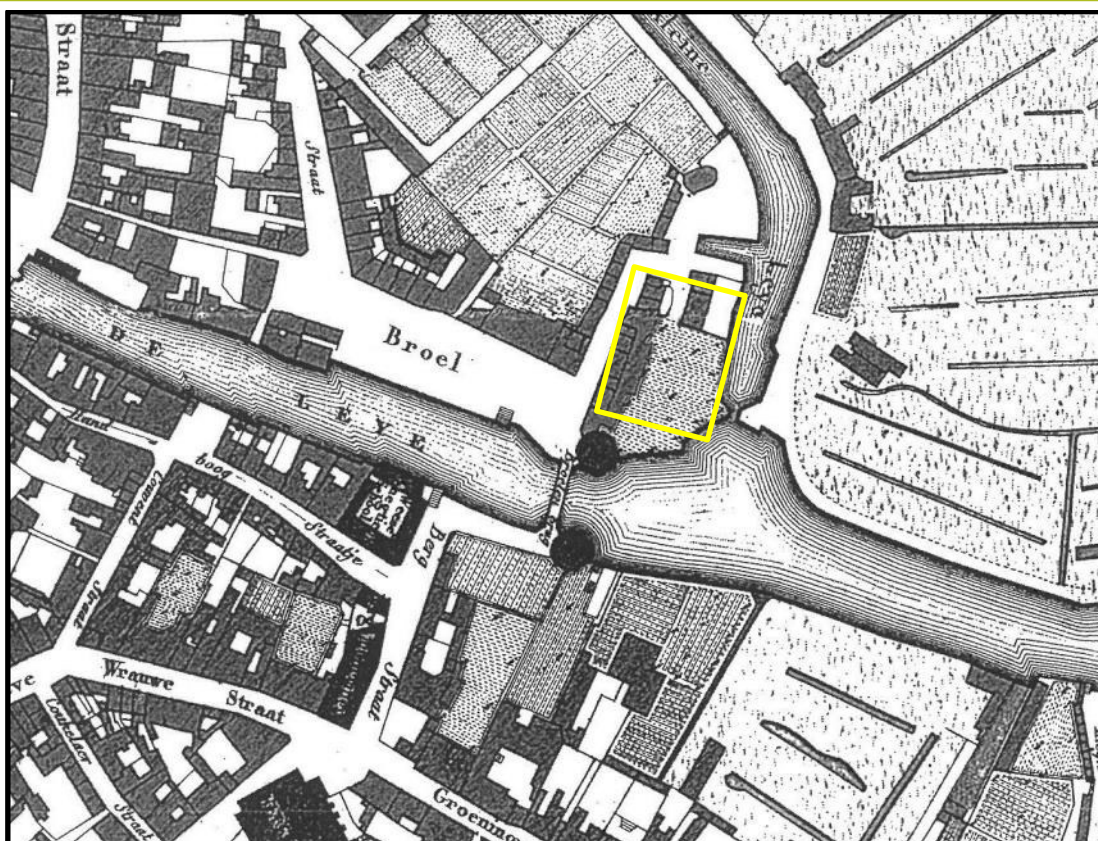
Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt)

Op Figuur 31 is de huizenrij ten noorden van de Broeltoren meer richting het oosten gelegen. Gezien de historische continuïteit van deze rijwoningen is dit hoogstwaarschijnlijk te wijten aan een onnauwkeurigheid in de Ferrariskaart. Ook de Nieuwe Kaai is niet op de kaart aangeduid. De westzijde van de huidige Burgemeester Tayaertstraat is reeds bebouwd. De Broelmolen is verdwenen.

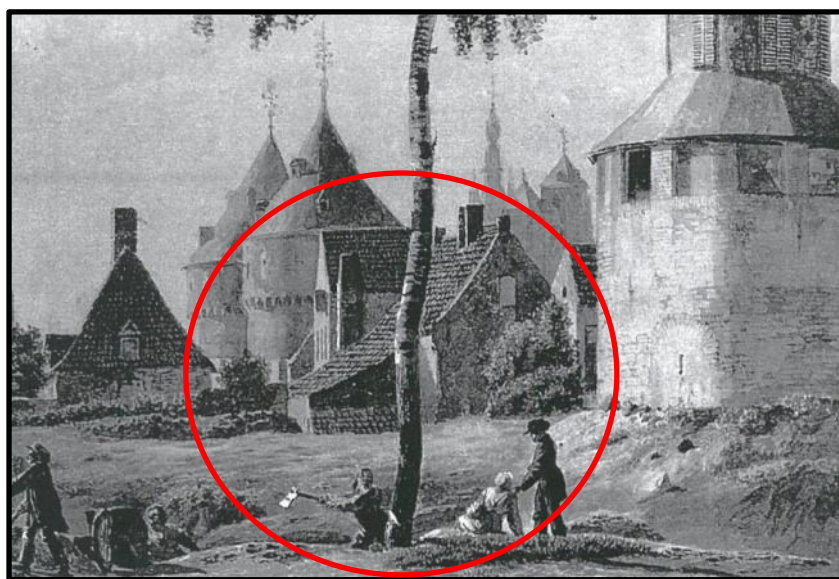
Figuur 32: Projectgebied weergegeven op het plan van A. Lefèbvre, 1789 (Rijksarchief Kortrijk, Oud Stadsarchief Kortrijk, nr. 3316.) A = Tayaertsgat, B= Locatie kalkoven, C= woningen van de kinderen Van den Bulcke.

Het plan van Lefèbvre geeft een betrouwbaar beeld weer van de bebouwde toestand binnen het projectgebied aan het eind van de 18de eeuw. Het projectgebied situeert zich ter hoogte van de letters C en B. ten noorden van de Broeltoren komt een aaneengesloten bebouwing voor. Deze huizenrij bestaat uit een aantal woningen die bewoond worden door de kinderen Van den Bulcke. (aangeduid met 'C'). Letter 'B' geeft de locatie weer van de kalkoven van de kinderen Van den Bulcke. Deze kalkoven is gelegen op de Nieuwe Kaai. De locatie van het Tayaertsgat wordt aangeduid met 'A'.

Figuur 33: Projectgebied weergegeven op het kadasterplan van P.C. Cierckens, 1822-1830 (MSAK K&P 40: Plattegrond van de stad Kortrijk, opgemaakt naar deze van C. Cierkens in 1822 door J.M. Darmet, 1830)

De bebouwing op het kadasterplan van Cierckens neemt eenzelfde vorm aan als deze op het plan van Lefèbvre. Bemerkt dat het tracé van de huidige Burgemeester Tayaertlaan op de kaarten van Lefèbvre en Cierckens reeds duidelijk zijn huidige vorm verkrijgt. Ter hoogte van het westelijk deel van het projectgebied komt aaneengesloten bebouwing voor. Ook in het noordelijk deel is er bebouwing. De kalkoven is reeds verdwenen, waardoor het terrein tussen de bebouwing aan westelijke zijde van het projectgebied en de Kleine Leie volledig onbebouwd is.

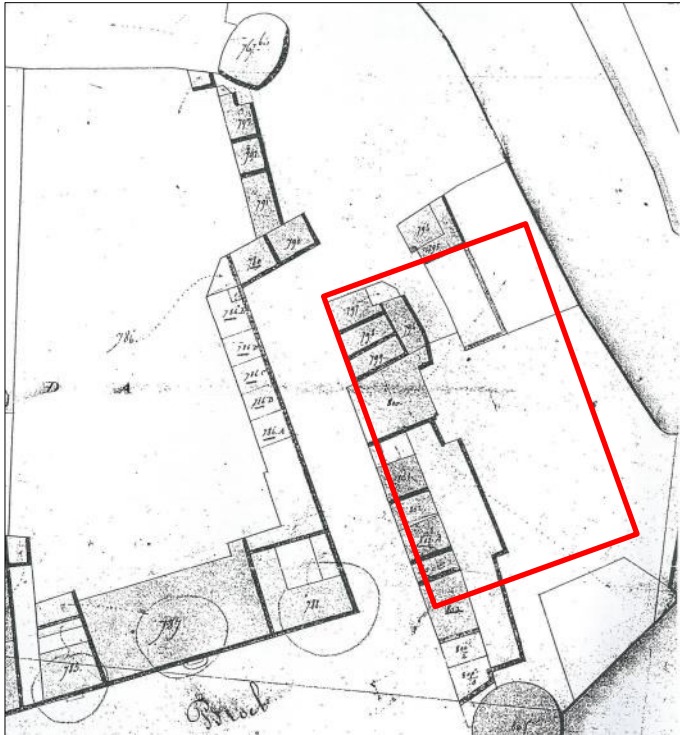

Het schilderij uit 1813 (Figuur 34) toont een beeld van deze open ruimte. Op de achtergrond komen de Broeltorens voor, op de voorgrond wordt de Trompetterstoren afgebeeld¹⁸. De open ruimte ten oosten van de torens en de huizenrij tussen de torens situeren zich op de locatie waar nu het Broelhotel gelegen is.

Figuur 34. Toestand in 1813, met aanduiding van het projectgebied (DESPRIET 2010, 33)¹⁹

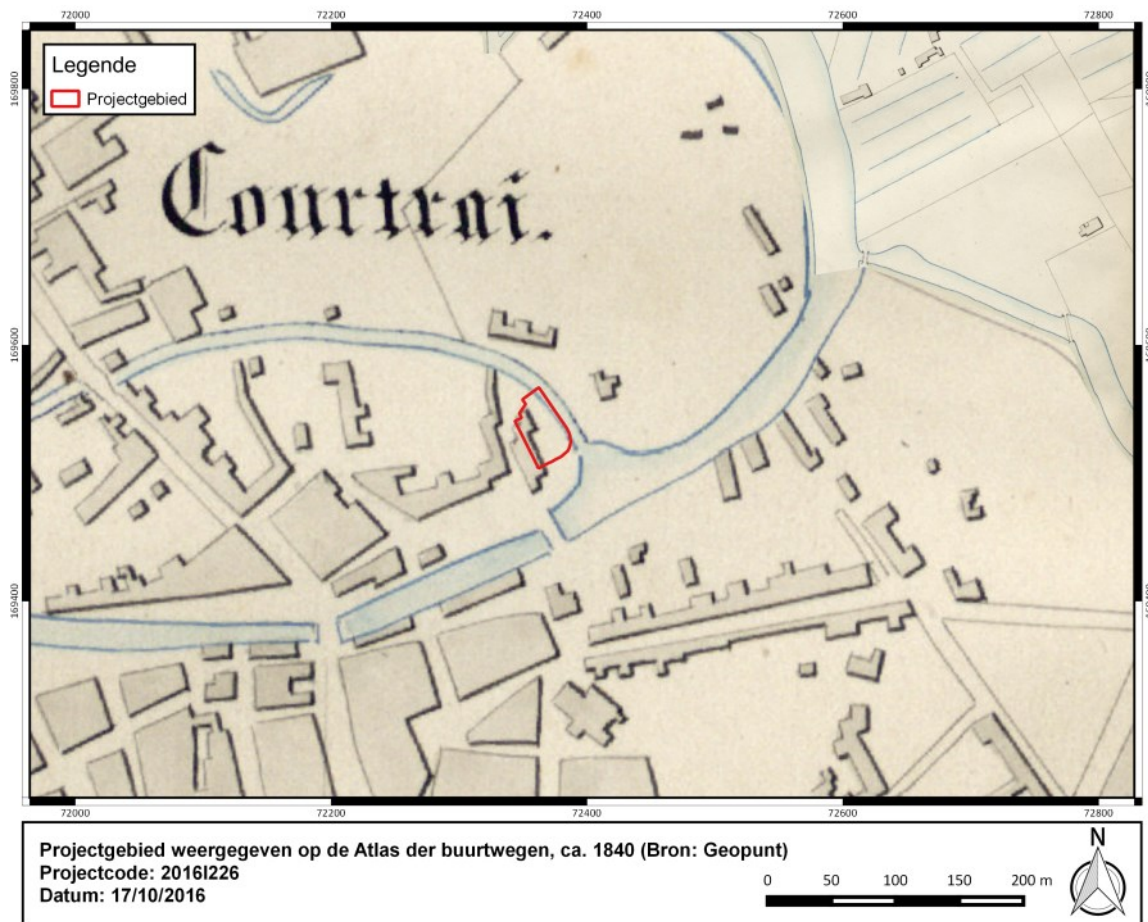
¹⁸ Deze afbeelding strookt niet met het verdwijnen van de Trompetterstoren rond 1700, zoals vermeld bij VAN HOONACKER 1986, 78-79.

¹⁹ DESPRIET 2010, 33, Afb. 20.

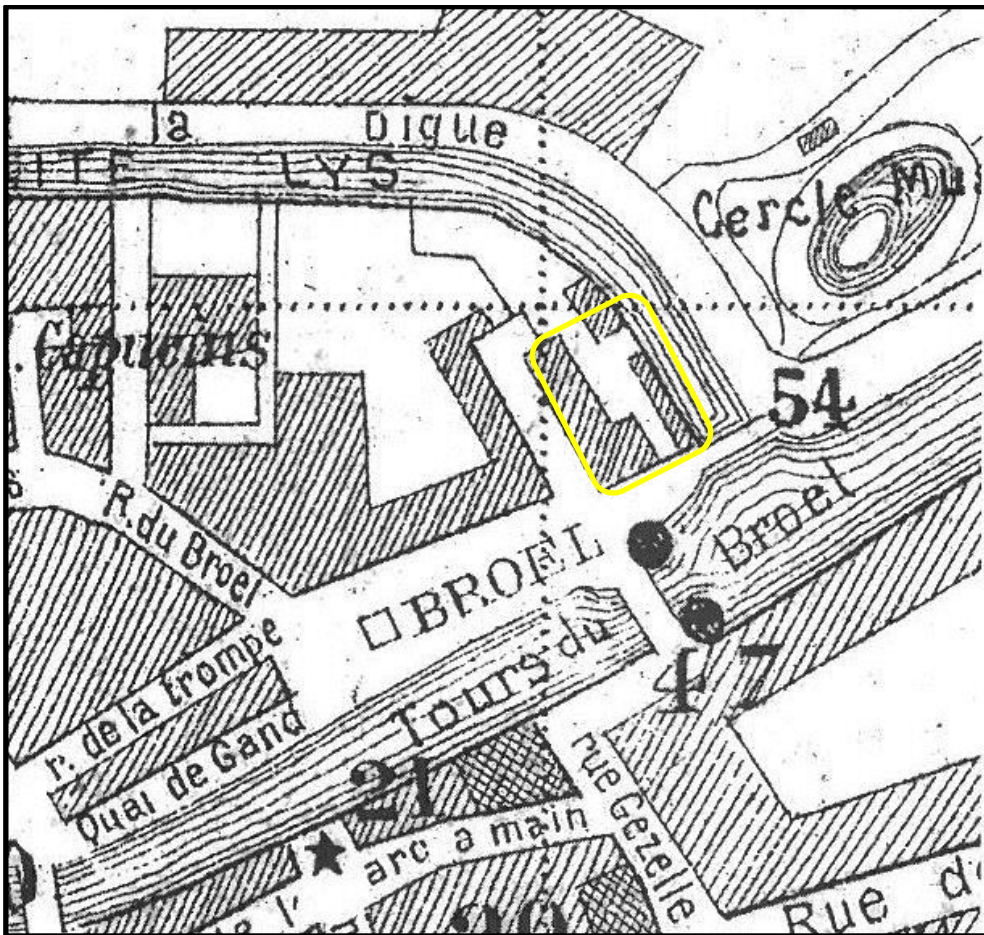
Figuur 27 toont de aaneengesloten bebouwing ten noorden van de noordelijke Broeltoren, zoals ook afgebeeld op figuur 26. In tegenstelling tot figuur 26 wordt de Trompetterstoren op deze kadastrakaart uit 1835 niet meer afgebeeld.

Figuur 35. Kadastrale toestand 1835 (Bron: Brugge, Ministerie van Financiën, Afd. kadaster, Sectie F, 8^e blad van Kortrijk-stadskern)

Figuur 36. Projectgebied weergegeven op de Atlas der buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt)

²⁰ VAN HOONACKER 1986, 91-92.

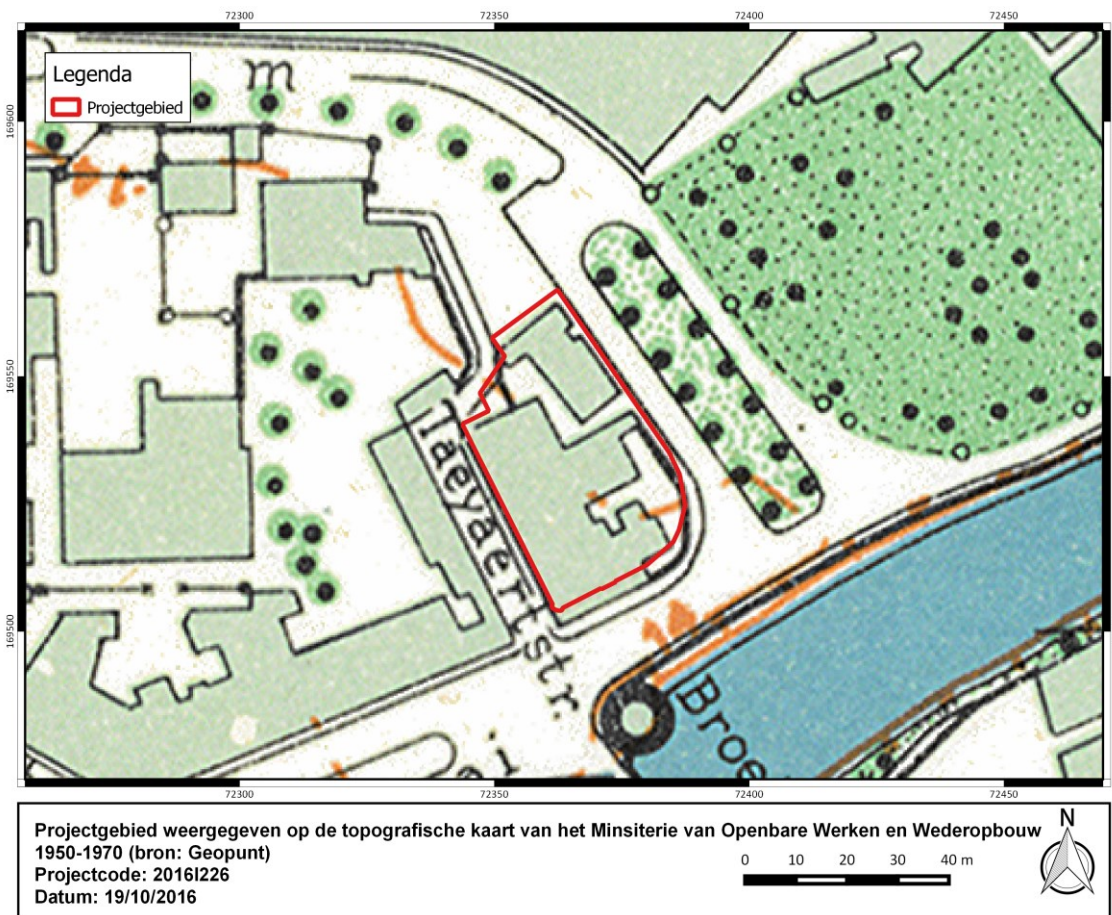
Figuur 38: Projectgebied weergegeven op het plan van de Vandesteene Gebroeders, 1902 (Stadsarchief Kortrijk)

Figuur 39: Deel van het projectgebied weergegeven op een schilderij door Nestor Melsens, omstreeks 1900 (DESPRIET 2010, 46. Afb. 30.)

Figuur 40: Toestand in 1905, postkaart (Bron: DESPRIET 2010, 62-63, Fig. 44.)

Figuur 41: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970 (Bron: Geopunt)

Tabel 4: Overzicht van de historische situatie van de historische kaarten.

Bron	Jaartal	Historische Situatie
Deventer	1560	Stadsmuur, trompetterstoren, Kleine Leie
Le Poivre	1580	Stadsmuur, trompetterstoren, Kleine Leie
De Bersaques	1634-1641	Stadsmuur, trompetterstoren, Kleine Leie
Sanderus	1641	Stadsmuur, trompetterstoren, Kleine Leie,
Plattegrond legerstaf Vauban	1683	Stadsmuur, trompetterstoren, Kleine Leie, Nieuwe Kaai
Schilderij	1700	Trompetterstoren en een huizenrij
Sanderus (tweede uitgave)	1732	Stadsmuur, Nieuwe Kaai, Trompetterstoren
Stadsplattegrond	1740	Bebouwing, reduit
Kaart van Ferraris	1771-1777	Bebouwing
Lefèbvre	1789	Woonrij in het westelijk deel, kalkoven, Nieuwe Kaai
Cierckens	1822-1830	Woonrij in het westelijk deel, Nieuwe Kaai
Schilderij	1813	Woonrij in het westelijk deel,
Kadastrale toestand	1835	Woonrij in het westelijk deel, Nieuwe Kaai
Atlas der Buurtwegen	1840	Woonrij in het westelijk deel, Nieuwe Kaai
Kadastrale plattegrond	1894	Bebouwing
Plan van de Vandesteene Gebroeders	1902	Bebouwing
Schilderij Nestor Melsens	1900	Bebouwing
Postkaart	1905	Bebouwing

1.2.2.1.3 Huidige gebruik en verstoringen

Uit de orthofoto's (Figuur 42, Figuur 43, Figuur 44, Figuur 45) is op te maken dat het projectgebied volledig bebouwd is. Het gebouw op het onderzoeksterrein is Hotel Broel. Dit hotel is gevestigd in een oudere meubelfabriek, die werd opgericht in 1926 na de sloop van een reeks huizen.

1.2.2.1.3.1 Huidig gebruik

Figuur 42: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt)

Figuur 43: projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt)

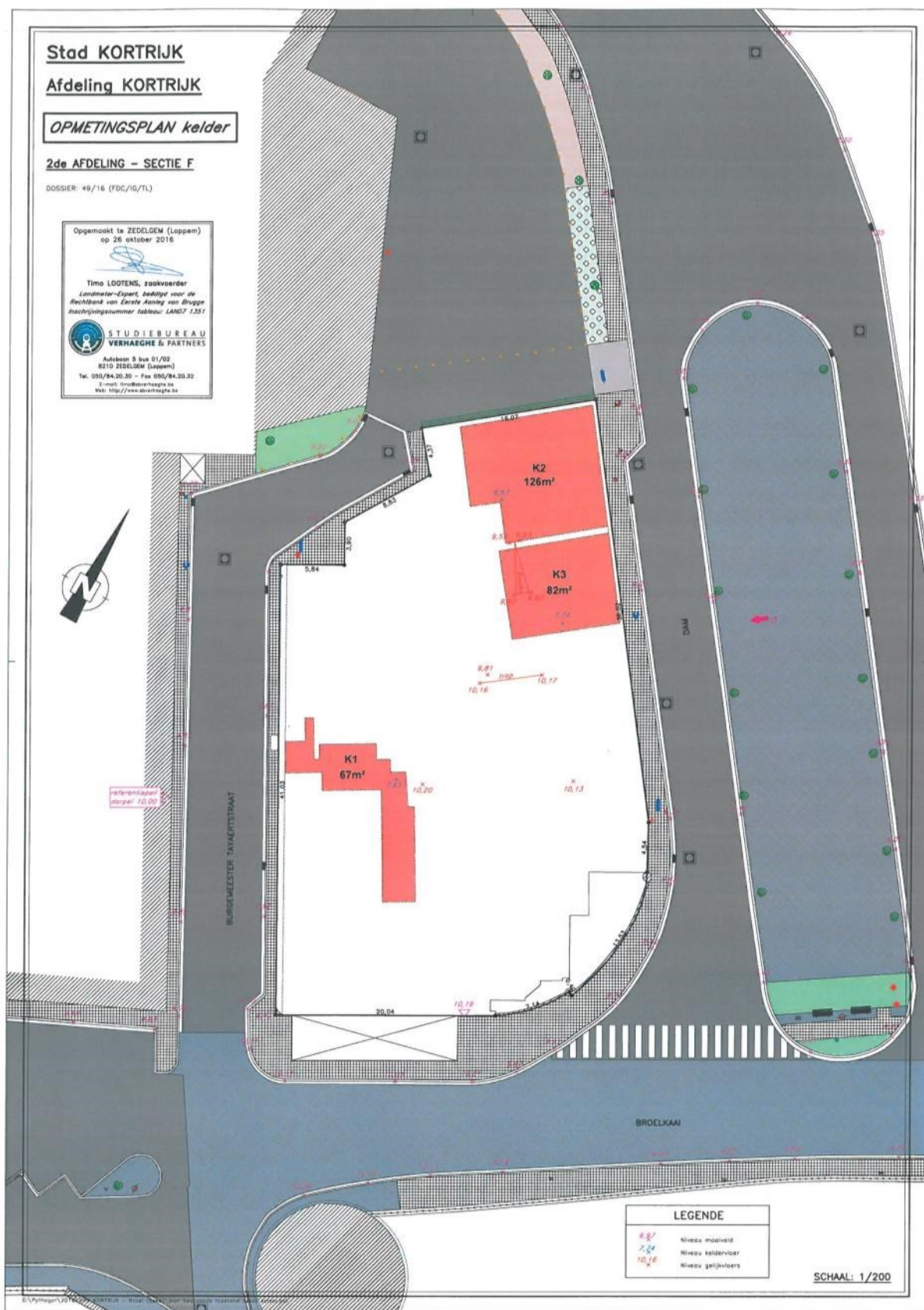
Figuur 44: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt)

Figuur 45: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt)

1.2.2.1.3.2 Huidige verstoringen

Ter hoogte van het plangebied situeren zich verschillende kelders (Figuur 46). Deze kelders in functie van de opmaak van de archeologienota opgemeten door landmeter-expert T. Lootens. De diepte van de kelders en het niveau van het maaiveld werden op dit plan geregistreerd.

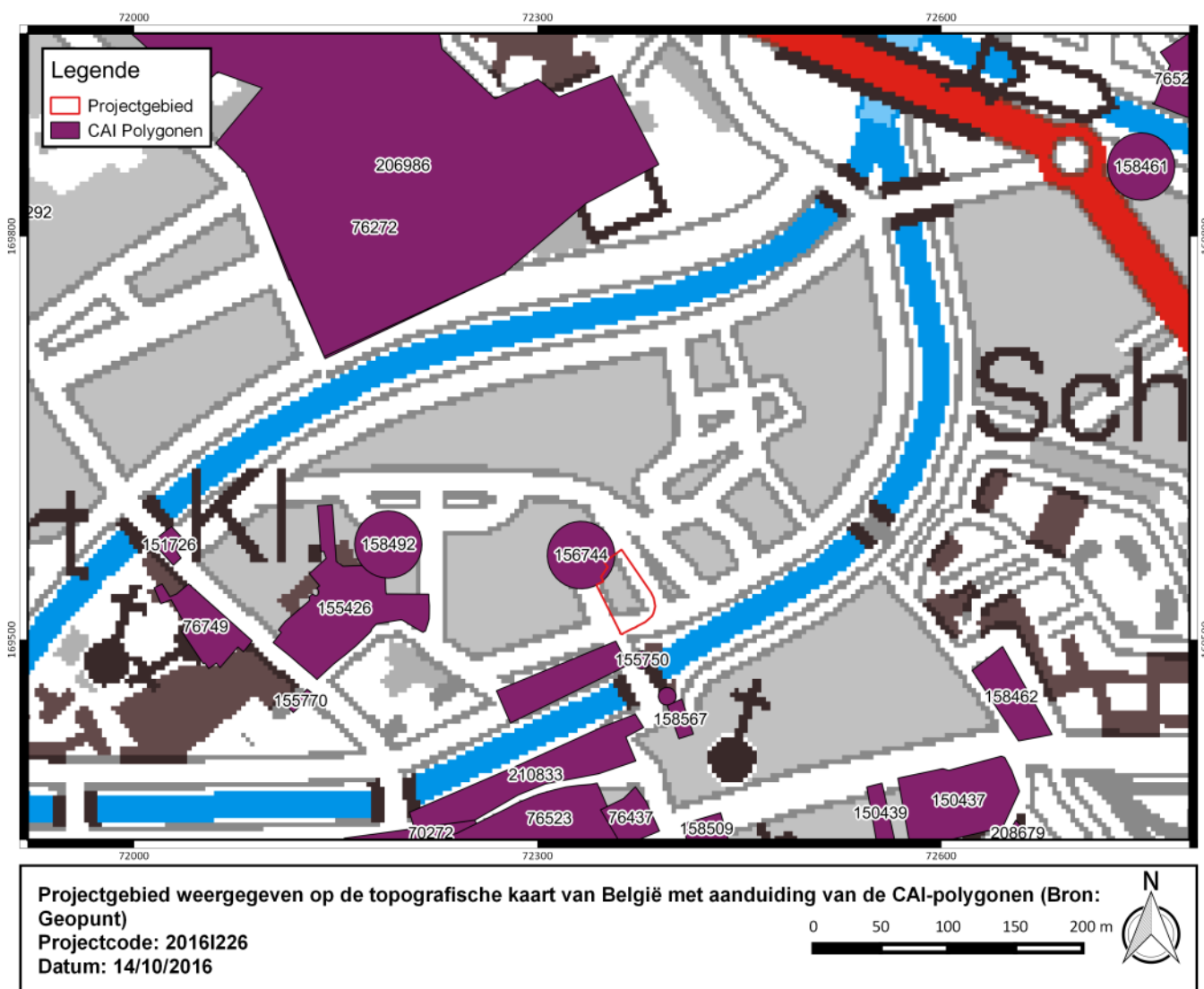

Figuur 46. Lokalisatie kelders binnen de grenzen van het projectgebied (met dank aan T. Lootens)

1.2.2.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden

1.2.2.2.1 CAI-databank

Voor het onderzoeksgebied werden in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed in de nabije omgeving volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld:

Figuur 47: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België met aanduiding van de CAI-polygonen (Bron: Geopunt)

Tabel 5: Overzicht van de aanwezige CAI.

CAI nummer	Omschrijving
76272	Archeologische opgraving (J. Poblome); NK: 15 meter - Volle middeleeuwen : Sint-Amandsproosdij (in 847 werd de grond geschonken door Karel de Kale aan de Abdij van Elnone (Saint-Amand-les-Eaux)) Bronnen: - De Cock, S., Goderis, J. & Poblome, J. 1996: Veldactiviteiten van VOBOW over het werkjaar 1996, in: Westvlaamse Archaeologica, 12, p.100-101 - Reyns, N., Bruggeman, J. 2014: Archeologisch vooronderzoek Kortrijk-Diksmuidekaai, Rapporten All-Archeo bvba 204, Bornem.
206986	Mechanische prospectie (2013); NK: 15 meter - Nieuwe Tijd: Fundering van de proosdijkapel - Nieuwste Tijd: muurresten, verstoringen, ophogingslagen, waterputten Bron: Reyns, N., Bruggeman, J. 2014: Archeologisch vooronderzoek Kortrijk-Diksmuidekaai, Rapporten All-Archeo bvba 204, Bornem.
151726	Controle van werken (2011, Marc De Wilde) ; NK: 15 meter - Late middeleeuwen (gebouwd tussen 1400 en 1402): middeleeuwse stadspoort, nl. de Leiepoort. Het gebouw omvatte een poortgebouw, een noordelijke brug, een oostelijke en westelijke toren, een watermolen en een spui. Bronnen: - Despriet, P. 2012, Kortrijk: nieuwe Leiepoort (1400-1782), in: Archaeologia Mediaevalis 35, 133-134 - Dewilde, M., Despriet, Ph., Wyffels F. 2014: vondstmelding aan de Budabrug in Kortrijk (West-Vlaanderen) , rapporten agentschap Onroerend Erfgoed 10, Brussel.
76749	Opgraving (2003, Despriet); Onze-Lieve-Vrouwehospitaal; NK: 15 meter Grondsporen - 1452-1454: stadsmuur, op regelmatige afstand doorbroken door korfbogige aardbogen. Oorspronkelijk waren deze door een aarden wal aan het gezicht onttrokken. - Nieuwe Tijd: Funderingen van vermoedelijk 16de eeuws verdwenen hospitaalgebouw Structuur - Late middeleeuwen: Vondstenconcentratie: de fundering van het hospitaalgebouw rustte op een puin- en afvallaag van honderden bruinrode, gedeeltelijk roodgeglazuurde daktegels, waartussen zich één schef van een stoengoodkruik uit Langerwehe bevond, met bruinpurper zoutglazuur en geradstempelde strook op de schouder. Op de plaats van de muur werden oudere resten van de 13de eeuw aangesneden; ze wijzen op ambachtelijke activiteiten met gebruik van vuur. Er werd een rand van een kookpot met manchethals en radstempelornament gevonden, vervaardigd van grijs reducerend gebakken aardewerk. Bron: - Despriet, Ph., 2004: Kortrijk: Hospitaal van O.-L.-Vrouw: noodopgraving, in Zuid-Westvlaamse Opgravingen, nr. 54, p.14-15. - Despriet, Ph., 2008: Kortrijk: laat-middeleeuwse toren achter het O.-L.-Vrouwhospitaal, in: Zuid-Westvlaamse opgravingen 2007. Archeologische en historische monografiePen Zuid-West-Vlaanderen 67, pp.14-17.
158492	Op de hoek van de Dam en de Korte Kapucijnenstraat

CAI nummer	Omschrijving
	Structuur – deel van de aarden wal en daarop staande stadsmuur van de Bourgondische stadsomwalling Bron: – Despriet P. 2010, Kortrijk: Hoek Dam en Korte Kapucijnenstraat, in: Zuid-Westvlaamse opgravingen 2009. Archeologische en historische monografieën Zuid-West-Vlaanderen 73, pp. 15-16
155426	Noodopgraving tijdens de bouw van het rust- en verzorgingstehuis Heilig Hart Structuur – bevaarbaar kanaal dat opgevuld is tussen 1350-1600 Bron: – Despriet, Ph. 1999: Archeologisch onderzoek in Zuid-West-Vlaanderen (W. VI.), Archaeologia Mediaevalis 22, 60-61.
155770	Losse vondst aardewerk Bron: – Despriet, P. 2010: Stadskernonderzoek in Kortrijk (W.-VI.), Archaeologia Mediaevalis 33, 62-63. – Despriet P. 2010, Kortrijk: Budastraat 23, in: Zuid-Westvlaamse opgravingen 2009. Archeologische en historische monografieën Zuid-West-Vlaanderen vol. 73, p. 9-10
156744	Indicatief, de molen op de kleine Broel, gelegen tussen de Tayaertstraat (Tayaertsgat) en de Dam Bron: Mattelaer, P. 2011: De windmolens van Kortrijk, Leiegouw 53.1, 5-77.
155750	Broeltorens Structuur: – twee torens, onderdeel van de laat-Bourgondische stadsvesting (1353-1454). Archeologisch onderzoek aan de zuidelijke toren toonde de 3 verschillende bouwfases aan (initiële bouw in 14de eeuw, verbouwing in 1446 en recentere verbouwing in 1872). Trap en toegang werd gewijzigd in de loop der tijd. In 1446 werden cannonières toegevoegd. De noordelijke toren kent 2 bouwfases (initiële bouw en verbouwing in 1872) en sloot oorspronkelijk ook aan op de stadsmuur. Een getuige hiervan is een deurnis op de 1ste verdieping waar een schildwacht toegang had tot zijn rondeweg op de muur. Op de bovenverdieping werden sporen gevonden van de oorspronkelijke vloer. Bron: – Despriet, Ph. 2009: Kortrijk: zuidelijke Broeltoren (W.-VI.), Archaeologia Mediaevalis 32, 125-126. – Despriet, P. 2010: Stadskernonderzoek in Kortrijk (W.-VI.), Archaeologia Mediaevalis 33, 62-63. – Despriet P. 2010, De Kortrijkse Broeltorens. Een bouwhistorische en archeologische studie, Archeologische en historische monografieën Zuid-West-Vlaanderen 75, Kortrijk.
158567	Stadsmuur Groeningestraat Structuur: – onderdeel van de laatmiddeleeuwse stadsmuur (gebouwd tussen 1353 en 1454) werd opgegraven; over een lengte van 60m tussen de zuidelijke Broeltoren en de Kanunnikpoort is de stadsmuur nog herkenbaar als opvallend hoogteverschil. Bovendien bleef een deel van de muur in opstand bewaard bij de aanzet aan de

CAI nummer	Omschrijving
	toren. Bron: – Despriet P. 2008, Stadsmuur bij de zuidelijke Broeltoren, in: Zuid-Westvlaamse opgravingen 2007. Archeologische en historische monografieën Zuid-West-Vlaanderen 67, pp. 32-33 – Despriet, Ph. 2009: Kortrijk: zuidelijke Broeltoren (W.-VI.), Archaeologia Mediaevalis 32, 125-126. – Despriet P. 2009, Kortrijk (West-Vlaanderen): zuidelijke broeltoren, in: Zuid-Westvlaamse opgravingen 2008. Archeologische en historische monografieën Zuid-West-Vlaanderen 70, pp. 36-38 – Despriet P. 2010, De Kortrijkse Broeltorens. Een bouwhistorische en archeologische studie, Archeologische en historische monografieën Zuid-West-Vlaanderen 75, Kortrijk.
210833	Archeologische prospectie n.a.v. de heraanleg van de Verzets- en Broelkaai. Structuur – Muurwerk uit de 17de en 19de eeuw – Aandammingslagen van baksteenpuin uit de 19de eeuw Bron: – Heyvaert B. 2015: Archeologische prospectie Kortrijk Oude Leiearm (prov. West-Vlaanderen). Basisrapport, Monument Vandekerckhove Afdeling Archeologie Rapport 2015/17, Ingelmunster.
70272	Indicatief, stadsgevangenis II Structuur: – De oudste gevangenis van Kortrijk of "gevanghenesse deser stede" was gelegen aan de Leiestraat. Over de exacte ligging van de gevangenis lopen de meningen uiteen, maar de meest betrouwbare bronnen spreken van een gevangenis aan de oostzijde van de Leiestraat, zoals te zien op de detailkaart Cierckens (1822). Bron: – DECUYPERE P., 1990, De Kortrijkse stadsgevangenis in de Leiestraat. 14de- begin 19de eeuw, in: De Leiegouw jg. XXXII, afl. 1, p. 3-58.
76523	Structuur: – Op 3 plaatsen werd de gracht tussen de stad en de koninklijke burcht aangesneden. De diepte kon bepaald worden op 4,8 m, de breedte bedroeg naargelang het terrein 20 m en meer. In het midden van de 15de eeuw werd de gracht genivelleerd en op de plaats ervan kwamen woningen met bakstenen funderingen. Er werd laatmiddeleeuws aardewerk en andere huishoudelijk afval ingezameld. – Op het terrein tussen de Handboogstraat en de Konventsraat werden de fundamente van 2 torens aangetroffen. Eén ervan was vermoedelijk een hoektoren. Bij de andere toren sluit zich een stuk muur aan. Eerder was op de plaats al een stuk muur ontdekt. Daarnaast kwam een 2 m brede muur aan het licht, die parallel met de Leie loopt. Onderaan was de muur gemetst met grote bakstenen, in de bovenste lagen met kalksteen. Vermoedelijk vormden deze structuren één geheel en gaat het om de noordkant van het kasteelgebouw of van de ringmuur, die het grafelijk domein aan de kant van de Leie beschutte. Bron: – VANBOSSELE, J., 1979, De vesting Kortrijk, in: De Leiegouw jg. XXI, afl. 3-4, p.

CAI nummer	Omschrijving
	345-370. – J.D.C. 1959: Mededelingen, in De Leiegouw, jg. 1. P. 125-126. – Despriet, Ph. 1980, Het Oudheidkundig Bodemonderzoek in het arrondissement Kortrijk in 1978, in: De Leiegouw, jg. XXII, afl. 4, p. 359-376. – DE CUYPER J. 1963: Aantekeningen in verband met het eerste kasteel van Kortrijk, in Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis, deel C, afl. 1-3, p. 68-89. – DESPRIET Ph. 1987: Onderzoek in de Kortrijkse stadskern, in Archaeologia Mediaevalis, 13-14/03/1987, p. 54-55. – DESPRIET Ph. 1992: Van grafelijk domein tot stadskern: het onderzoek in Kortrijk, in Archaeologia Mediaevalis, 05-06/03/1992, p.51-52.
76437	Losse vondst laat-Romeins op de hoek van de G. Gezellestraat en Onze-Lieve-Vrouwestraat Bron: – ROGGE M. 1988: Een overzicht van de laat-Romeinse vondsten te Kortrijk, in Westvlaamse Archaeologica, 4, 2, p. 45-54.
158509	Groeningestraat Structuur – Kannunnikpoort, één van de poorten van de laatmiddeleeuwse stadsversterking Bron: – Despriet P. 2009, Kortrijk (West-Vlaanderen): zuidelijke broeltoren, in: Zuid-Westvlaamse opgravingen 2008. Archeologische en historische monografieën Zuid-West-Vlaanderen 70, pp. 36-38 – Despriet P. 2008, Stadsmuur bij de zuidelijke Broeltoren, in: Zuid-Westvlaamse opgravingen 2007. Archeologische en historische monografieën Zuid-West-Vlaanderen 67, pp. 32-33
150439	Structuur – Zandwinningskuilen (met oa verplaatst Romeins materiaal) – Bakstenen kelder die tot de Groeningeabdij behoorde uit de 16de eeuw – Bakstenen waterput uit de 19de eeuw Bron: – Despriet Ph. 2004. Noodopgraving 3e abdij van Groeninge, onuitgegeven rapport.
150437	Op de hoek van de Groeningestraat en de Houtmarkt Structuur – Kuilen en waterputten uit de Romeinse periode. Bewoning vanaf ca. 40-70 n.Chr. Materiaal uit de eerste helft van de 2de eeuw ontbreekt nagenoeg. Vanaf 2de helft 2de eeuw wel weer bewoning. Minstens bewoning tot 1ste helft 3de eeuw. – Laatmiddeleeuwse leem- en zandontginning, kort na het uitgraven van de kuilen werden ze met stadsvuil, afval en mest opgevuld. Datering obv aardewerk in vulling. – 2 mestputten (opzettelijk gevuld om het terrein bouwrijp te maken) en 3 kuilen. (Tussen 1411 en 1593) – Restanten van de Groeningeabdij Vanaf 1593 - in 1797 afgeschaft (afbraak tot 1845) – 19de-eeuwse restanten van het klooster van de Arme Klaren, opgetrokken in de kern van de Groeningeabdij

CAI nummer	Omschrijving
	Bron: – Deschieter J., 1993. Periode I: Romeinse vondsten in de zuidwijk, in: Despriet (ed.), De Kortrijkse Groeningeabdij. Een archeologische en historische studie, Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen 28, 33-39. – Despriet Ph., 1993. De Kortrijkse Groeningeabdij. Een archeologische en historische studie, Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen 28. – Deschieter J., 1995. Romeins Kortrijk III. De zuidwijk. Vondsten uit de Abdij van Groeninge 1988-1992, Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen 32. – Despriet, Ph. 1990: Kortrijk (W.-VI): de ambachtelijke zuidwijk, Archeologie 1990, 57. – Despriet, P. 1991: Kortrijk (W.-VI.): de abdij van Groeninge, Archeologie 1990, 71.
208679	Houtmarkt Structuur: – Enkele paalsporen en kuilen uit de middeleeuwen en de Nieuwe tijd – Zandwinningskuilen uit de nieuwe tijd. Bron: – Reyns N., Bruggeman J. 2014: Archeologisch vooronderzoek Kortrijk-Houtmarkt, Rapporten All-Archeo bvba 237, Temse.
158461	Vlaanderenkaai Structuur: – Waterput uit de Romeinse tijd – vlakbij de waterput werden terra sigillata-fragmenten, gebruiksaardewerk en een munt van Domitianus gevonden Bron: – Anseeuw J. 1987, Gallo-Romeinse waterputten in Vlaanderen. Een status quaestionis, onuitgegeven licentiaatsverhandeling RUGent.
76529	Houtmarkt / tussen Abdijkaai en Ruitersweg Structuur: – Losse vondst, vuurstenen werktijd – Losse vondst, late ijzertijd (munt) – Losse vondst, Romeins – 10 werk- en afvalkuilen met resten van ambachtelijke metaalwinning en -verwerking, aardewerk en bouwmaterialen, 50 n.Chr. - eind 2de eeuw n.Chr. – Losse vondst, late 11de-12de eeuw – Zandontginning, late middeleeuwen – Zware muur van baksteen en grote blokken Doornikse kalksteen. Deze vormde de noordelijke begrenzing van de abdijskern. Het zijn resten van een 76 m, oost-west gerichte kerk. 5 graven lagen nog in situ – Afvalputten, beerputten uit de 16de eeuw Bron: – DESPRIET Ph., 1990, De abdij van Groeninge in Kortrijk, in: Archaeologia Mediaevalis, 16-17/03/1990, p. 31-32. – DESPRIET Ph. 1991: Abdijsonderzoek in Kortrijk, in Archaeologia Mediaevalis, 14-15-16/03/1991, p. 28-29. – DESPRIET Ph., 2002, Kortrijk: de tweede abdij van Groeninge, in: Zuid-westvlaamse opgravingen 2001, vol. 22, afl. 1, nr. 48, p. 16

1.2.2.2.2 Recent onderzoek in de onmiddellijke omgeving

1.2.2.2.2.1 Archeologische Prospectie Groeningestraat²¹

N.a.v. de geplande bouw van appartementen werd in december 2015 een archeologische prospectie uitgevoerd langs de Groeningestraat door All-Archeo bvba. Daarbij werden verschillende sporen vastgesteld: dempingslagen van een riviermonding, stadsverdedigingselementen van de 14de-eeuwse stadsomwalling en de resten van de refuge van Wevelgem, die teruggaat op een motte met 15de -16de - eeuws huis.

Relevant voor het projectgebied Kortrijk Hotel Broel is dat de resten van de laatmiddeleeuwse stadsverdediging, aan westelijke zijde van het projectgebied Kortrijk-Groeningestraat, vrij goed bewaard zijn (Figuur 48)²². De bovenzijde van de stadsmuur werd vastgesteld net onder de 19de- en 20ste-eeuwse ophogingslagen. Het eerste archeologisch aangelegde niveau (stadsmuur/wallichaam) situeert zich op 12,55 m TAW. Het metselwerk werd gekenmerkt door het gebruik van bakstenen van het formaat 26 x 5,5/6 x 12/12,5cm en gele kalkmortel.

Parallel met de stadsmuur werd aan stadszijde een greppel met een breedte van ca. 93cm vastgesteld. In de vulling van deze greppel, die te interpreteren is als een langsgracht aan de binnenzijde van de stadsomwalling, werd 13de/14de-eeuwse aardewerk aangetroffen.

Ten westen van de stadsmuur, aan stadszijde, werd het restant van het wallichaam aangetroffen. Het gaat om zandige pakketten.

Ook de vestingsgracht ten oosten van de stadsmuur kon (gedeeltelijk) onderzocht worden. De bovenzijde van de gedempte gracht situeert zich op 11,95 m TAW. Aan de hand van boringen werd getracht de diepte en het verloop van de gracht in kaart te brengen. Bij enkele boringen kon de grachtvulling geregistreerd worden. Het gaat om een kleiige grijsblauwe gevlekte laag, die zich bevindt op een diepte van 3,30 m (9,83 m TAW) onder het maaiveld. Boven het grachtpakket bevinden zich verschillende dempingslagen van de gracht. De onderzijde van de gracht situeert zich op 9,26 m TAW.

1.2.2.2.2.2 Archeologische prospectie Kortrijk Oude Leiearm²³

Ter hoogte van de Zwijnsmarkt dateren de oudste sporen uit de 17de eeuw. De baksteenresten die op de Broelkaai vanaf een diepte van 1,50m onder het maaiveld werden aangesneden, waren afkomstig van 19de-eeuwse aandammingslagen. Op +11,14m (2,38m onder het maaiveld) werd de bovenkant vastgesteld van een laag van alluviale oorsprong, die waarschijnlijk het loopvlak is van de voormalige Broelvlakte. Het onderzoek van de profielopbouw toonde aan hoe de vlakte werd omgevormd van een landelijke anomalie in het stadscentrum tot een bouwrijp terrein.

²¹ BRUGGEMAN & CLÉDA 2016.

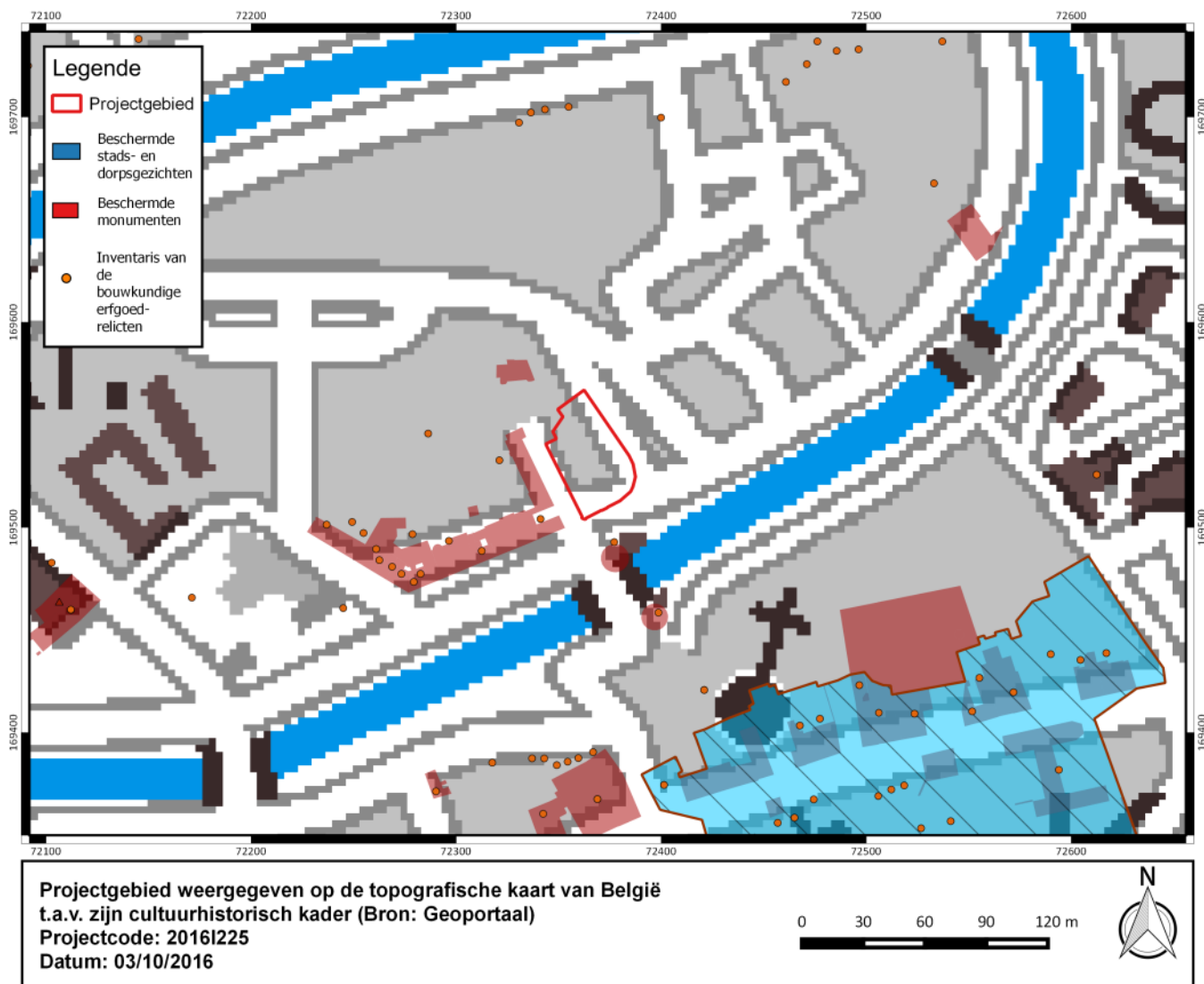
²² BRUGGEMAN & CLÉDA 2016, 62-65.

²³ HEYVAERT 2015.

Figuur 48. Gefaseerd opgravingsplan Kortrijk -Groeningestraat (BRUGGEMAN & CLÉDA 2016, fig. 46)

1.2.3 Projectgebied gesitueerd ten aanzien van zijn landschappelijk en culturele kader

Figuur 49: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België t.a.v. zijn cultuurhistorisch kader (Bron: Geoportaal)

De locatie situeert zich binnen de historische stadskern van Kortrijk, zoals vastgesteld op 19/02/2016²⁴. Net ten zuiden van het projectgebied komen de Broeltorens voor. Deze zijn beschermd als monument sinds 09-03-1983 en vastgesteld als bouwkundig erfgoed sinds 05/10/2009²⁵.

Ten westen van het projectgebied, meer bepaald op de locatie Broelkaai 7, staat een 18de-eeuws dubbelhuis van vijf traveeën en twee bouwlagen onder pannen zadeldak. Het gebouw is sinds 28/05/2003 beschermd als monument en sinds 05/10/2009 vastgesteld als bouwkundig erfgoed²⁶.

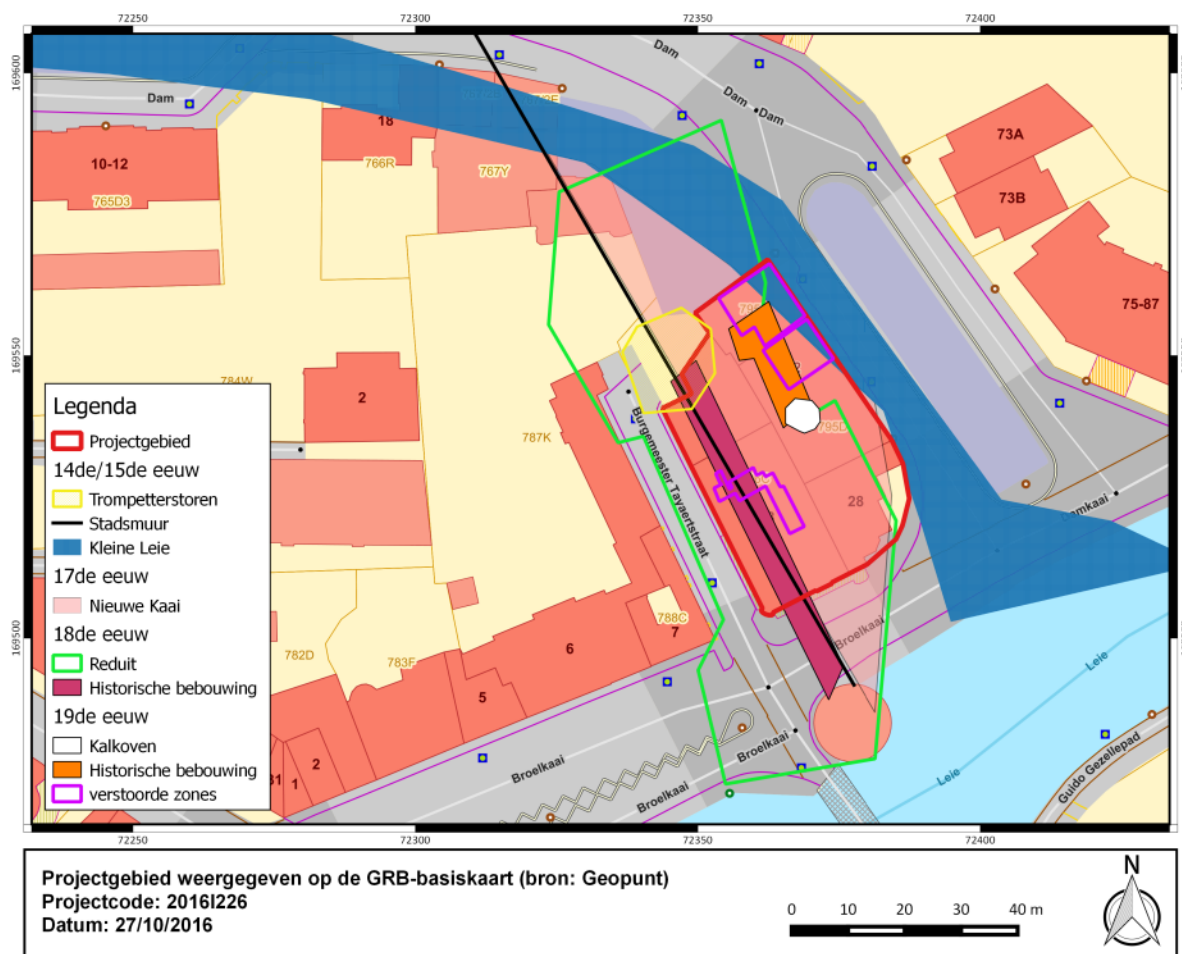
Op de locatie Broelkaai 6 situeert zich een patriciërs woning met een interieur, dat dateert uit het 4de kwart van de 18de eeuw. De woning is beschermd sinds 09-03-1983 en vastgesteld als bouwkundig erfgoed sinds 05-10-2009.

²⁴ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/11899>

²⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: De Broeltorens, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/59389> (geraadpleegd op 20 oktober 2016).

²⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Burgerhuis, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/59388> (geraadpleegd op 20 oktober 2016).

1.3 Conclusie en syntheseplan

Figuur 50. Syntheseplan

1.3.1 Resultaten bureauonderzoek vs. onderzoeksvragen

Zijn er op basis van de uitgevoerde bureaustudie indicaties dat er binnen de begrenzing van het projectgebied 1 of meerdere archeologische sites voorkomen?

Ja, op basis van het bureauonderzoek kan verwacht worden dat zich binnen de grenzen van het plangebied laatmiddeleeuwse en jongere archeologische sporen bevinden.

Indien dit niet het geval is, kan de bureaustudie hier een verklaring voor geven?

NVT

Indien dit het geval is, wat is de aard, de omvang en de datering van de archeologische site?

Ter hoogte van het projectgebied zijn restanten van de Bourgondische stadsversterking te verwachten; deze werd aangelegd tussen 1354 en 1454. Volgende restanten zijn te verwachten: de stadsmuur, de Trompetterstoren en de Kleine Leie, gegraven in de 14de eeuw. Ook de Nieuwe Kaai, in 1641 aangelegd aan oostelijke zijde van de stadsmuur is ter hoogte van het projectgebied te verwachten. Daarnaast moet ook de vermoedelijke aanwezigheid van een 18de-eeuwse versterking (reduit) en een 18de-eeuwse kalkoven vermeld worden.

Wat is de landschappelijke/bodemkundige context?

Het projectgebied situeert zich in de alluviale vallei van de Leie. Het terrein kent een trapsgewijze daling van het zuiden naar het noorden, waarbij er ca. 1m hoogteverschil optreedt. Het terrein is m.a.w. een afhellend, waterrijk terrein.

Wat is de impact van de geplande werken?

De ondergrondse inname van de grond is gelijk aan de buitencontouren van het ontworpen gebouw. Er zijn 2 ondergrondse verdiepingen voorzien, met een oppervlakte van 1464 m² per verdiep. De uitgravingsdiepte is +/- 7.50m diep.

Eventueel aanwezige archeologische resten worden m.a.w. verstoord door de geplande werken.

Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van de eventuele aanwezige archeologische site op micro- en macroschaal? Wat is de aard en de waardering van het kennispotentieel?

De binnen het onderzoeksgebied aanwezige resten kunnen in belangrijke mate bijdragen tot het bekomen van verder inzicht in de opbouw en fasering van de Bourgondische stadsverdediging en bieden bijgevolg een duidelijke kennisvermeerdering. In de eerste plaats is het van belang om de verwachting op basis van de historische en cartografische bronnen te controleren. Kan archeologisch vastgesteld worden dat ter hoogte van het projectgebied een stadsversterking uit de late middeleeuwen voorkomt? Het antwoord op deze vraag kan pas verkregen worden na een (uitgesteld) vooronderzoek met ingreep in de bodem.

Indien de stadsomwalling effectief ter hoogte van het plangebied te situeren is, zal (bijna) het volledige projectgebied hierdoor ingenomen worden. De kans dat het vooronderzoek sporen aan het licht zal brengen die voorafgaan aan de aanleg van de stadsversterking is eerder klein. Wel dient rekening gehouden te worden met jongere sporen uit de Nieuwe Tijd.

1.3.2 Samenvatting gericht op gespecialiseerd publiek

Ter hoogte van het projectgebied Kortrijk Hotel Broel situeert zich momenteel een hotel. Op deze locatie wenst de opdrachtgever het hotel te slopen ten behoeve van een geplande nieuwbouw. De werkzaamheden kunnen een bedreiging vormen voor eventueel aanwezig ondergronds erfgoed.

Naar aanleiding van de geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag binnen een vastgestelde archeologische zone, waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt, werd een archeologienota opgemaakt. Op basis van dit bureauonderzoek werd nagegaan of een verder archeologisch traject met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of er een (gedeeltelijke vrijgave) mogelijk is.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is in dit projectstadium organisatorisch-technisch onmogelijk, voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. De prospectie kan pas aangevat worden, na de sloop van het huidige hotel. Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure, waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek.

Uit het bodemkundig/landschappelijk onderzoek blijkt dat het projectgebied zich situeert in de alluviale vallei van de Leie. Het terrein kent een trapsgewijze daling van het zuiden naar het noorden, waarbij er ca. 1m hoogteverschil optreedt.

De historische analyse, gebaseerd op aangeleverde data van Ph. Despriet (Archeologie Zuid-West-Vlaanderen) heeft heel wat gegevens m.b.t. het projectgebied opgeleverd. Aan westelijke zijde van het projectterrein is de laatmiddeleeuwse stadsmuur, voltooid in 1453-1454 en opgegeven in 1682, te verwachten. Het gaat om het segment dat zich situeerde tussen de Trompetterstoren, die eveneens ter

hoogte van het projectgebied te verwachten is, en de noordelijke Broeltoren. Met de bouw van de Trompetterstoren werd gestart op 18 juli 1451. Wanneer de toren verdwenen is, is niet helemaal duidelijk. Ten oosten van de stadsmuur werd in 1398 de Kleine Leie gegraven; deze werd pas in 1913 gedempt. Voor het einde van de 14de eeuw was de zone ter hoogte van de Kleine Leie braakliggend, waterziek, niet bebouwd en enkel in gebruik als blekerij. Na het dempen van de Kleine Leie ontstond de Dam, de kasseiweg aan weerszijden van de Kleine Leie.

In 1641 werd aan oostelijke zijde van de stadsmuur de Nieuwe Kaai aangelegd. Om toegang te verlenen tot die nieuwe kaai werd een opening gemaakt in de stadsmuur. Deze opening kreeg in de volksmond de benaming *Tayaertsgat*, een verwijzing naar burgemeester Tayaert die hiertoe de opdracht gaf.

Bij de gedeeltelijke wederopbouw van de stadsomwalling door de Fransen aan het begin van de 18de eeuw werd een reduit opgebouwd tussen de noordelijke Broeltoren en de Broelmolen. In het midden van het reduit situeert zich een aangesloten bebouwing, die min of meer het tracé van de oudste stadsmuur lijkt te volgen. De zone ten oosten van deze huizenrij is lange tijd onbebouwd gebleven. Eén plan uit 1789 situeert ter hoogte van deze onbebouwde ruimte een kalkoven. In het begin van de 19de eeuw ontstaat ook aan de noordzijde van het projectgebied (beperkte) bebouwing. Pas op een kadastrale plattegrond uit 1894 blijkt ook de oostelijke zone van het projectgebied sterk bebouwd te zijn.

De huizenrij aan westelijke zijde van het projectgebied werd in 1926 gesloopt in functie van de oprichting van Meubelfabriek Degezelle. Deze fabriek brandde af in 1935, maar werd opnieuw opgebouwd in 1936. Het huidige hotel situeert zich ter hoogte van deze meubelfabriek.

De Centraal Archeologische Inventaris duidt in de onmiddellijke omgeving van het plangebied verschillende archeologische vindplaatsen aan. Verschillende vindplaatsen hebben betrekking op de Bourgondische stadsversterking, o.a. de Broeltorens. Zowel de stadsmuur, als de wal en de vestingsgracht werden aangesneden tijdens de archeologische prospectie van het projectgebied Kortrijk-Groeningestraat. Dit projectgebied situeert zich net aan de overkant van de Leie, ter hoogte van de zuidelijke Broeltoren.

De bureaustudie heeft geen elementen opgeleverd, die verder archeologisch onderzoek overbodig zou maken.

1.3.3 Samenvatting gericht op niet gespecialiseerd publiek

Ter hoogte van het projectgebied Kortrijk Hotel Broel situeert zich momenteel een hotel. Op deze locatie wenst de opdrachtgever het hotel te slopen ten behoeve van een geplande nieuwbouw. De werkzaamheden kunnen een bedreiging vormen voor eventueel aanwezig ondergronds erfgoed.

Naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag werd een archeologienota opgemaakt. Op basis van dit bureauonderzoek werd nagegaan of een verder archeologisch traject met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of er een (gedeeltelijke vrijgave) mogelijk is.

Uit het bodemkundig/landschappelijk onderzoek blijkt dat het projectgebied zich situeert ter hoogte van een afhellend, waterziek terrein.

De historische analyse, gebaseerd op aangeleverde data van Philippe Despriet (Archeologie Zuid-West-Vlaanderen) heeft heel wat gegevens m.b.t. het projectgebied opgeleverd. Aan westelijke zijde van het projectterrein zijn elementen van de laatmiddeleeuwse stadsversterking te verwachten. Het gaat om de stadsmuur, een stadstoren en de stadsgracht. Deze elementen zijn te dateren in de 14de/15de eeuw. In de 17de eeuw werd aan oostelijke zijde van de stadsmuur een nieuwe kaai aangelegd. Deze opening kreeg in de volksmond de benaming *Tayaertsgat*, een verwijzing naar burgemeester Tayaert die hiertoe de opdracht gaf. Verder zijn ter hoogte van het projectgebied een 18de-eeuwse versterking te verwachten, alsook historische bebouwing uit de 18de en 19de eeuw en een kalkoven.

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan geconcludeerd worden dat er nog waardevolle archeologische informatie in de bodem kan teruggevonden worden, die bij de geplande werken vernield zou kunnen worden als hier geen rekening mee gehouden wordt. Omwille van deze reden is verder archeologisch onderzoek noodzakelijk. Deze interpretatie is gebaseerd op een analyse van de tot nog toe beschikbare archeologische, historische en landschappelijke informatie.

1.4 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

BRUGGEMAN J. & CLÉDA B. 2016, Archeologisch vooronderzoek Kortrijk – Groeningestraat (Broelkant). Rapporten All-Archeo bvba 297. Onuitgegeven.

DEBRABANDERE, P & MADDANS, N. 1985, *Catalogus "Ook hier zijn wij groot geworden. Het nijvere arrondissement Kortrijk 1890-1940*, Kortrijk.

DEHAEN, C., *Burgemeester Tayaertstraat, Curtricke*, nr. 104, pp.18-23.

DESPRIET P. 1990, *2000 jaar Kortrijk: Topografische atlas van ambachtelijke Romeinse nederzetting tot moderne stad*, Kortrijk.

DESPRIET P. 2008, *Kortrijk en Vauban (1633-1707). Het ontstaan en de topografie van een vesting. 4^e tot 19^e eeuw*. (Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen, 68).

DESPRIET, P. 2010, *De Kortrijkse Broeltorens*, Kortrijk (Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen, 75).

DESPRIET P. 2013, *Archeologische atlas van Kortrijk. Deel I Buda en Overleie*. Kortrijk (Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen, 84).

DESPRIET P. 2014, *Archeologienota geplande werf Kortrijk, Paulinen. Cartografische basisstudie van de geplande bouwwerf*, Kortrijk (onuitgegeven nota Archeologie Zuid-West-Vlaanderen).

DESPRIET P. 2016, *Archeologienota geplande werf Kortrijk, Hotel Broel, Cartografische basisstudie van de geplande bouwwerf*, Kortrijk (onuitgegeven nota Archeologie Zuid-West-Vlaanderen).

HEYVAERT B. 2015, Archeologische prospectie Kortrijk Oude Leie-arm (prov. West-Vlaanderen). Basisrapport Monument Vandekerckhove, Rapport 2015/17.

SANDERUS A. 1735, *Verheerlykt Vlaandere*, 's Gravenhage.

VAN HOONACKER E. 1986, *1000 Kortrijkse straten*, Kortrijk.

VAN RANST E. & SYS C. 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*. Universiteit Gent.

1.5 Bijlage

1.5.1 Plannenlijst

Projectcode	2016I226
Onderwerp	Kortrijk Hotel Broel
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	14/10/2016
Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	14/10/2016
Plannummer	3
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	14/10/2016
Plannummer	4
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Plan van de bestaande toestand
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	5
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Principesneden
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	6
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Bouwplan verdieping -2
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	7
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Bouwplan verdieping -1
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	8
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Bouwplan gelijkvloers
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	9
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Bouwplan verdieping 1 en 2
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	10
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Bouwplan verdieping 3
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	11
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Opmetingsplan
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	12
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Traditionele Landschappenkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/10/2016
Plannummer	13
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Tertiair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/10/2016
Plannummer	14
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Quartair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/10/2016
Plannummer	15
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/10/2016
Plannummer	16

Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Potentiële bodemerosie/perceel
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/10/2016
Plannummer	17
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/10/2016
Plannummer	18
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Hoogteverloop onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	19
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Waterlopen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/10/2016
Plannummer	20
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Reconstructiekaart Kortrijk in de Karolingische periode 9 ^{de} eeuw
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	21
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Reconstructiekaart Situering van de middeleeuwse stadskern
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	22
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Reconstructiekaart Stadskern Kortrijk 1353-1454
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	23
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Deventer
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal

Datum	1560
Plannummer	24
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	P. Le Poivre
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1580
Plannummer	25
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	L. de Bersaques
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1634-1641
Plannummer	26
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Sanderus
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1641
Plannummer	27
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Militaire kaart Vauban
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1683
Plannummer	28
Type plan	Schilderij
Onderwerp plan	Broeltorens
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1700
Plannummer	29
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Sanderus
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1735
Plannummer	30
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Stadsplattegrond
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1740
Plannummer	31
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Ferraris
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1771-1777

Plannummer	32
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	A Lefèbvre
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1789
Plannummer	33
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	P.C. Cierckens
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1822-1830
Plannummer	34
Type plan	Schilderij
Onderwerp plan	Broeltorens en Trompetterstoren
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1813
Plannummer	35
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1835
Plannummer	36
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1840
Plannummer	37
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1894
Plannummer	38
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Vandesteene Gebroeders
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1902
Plannummer	39
Type plan	Schilderij
Onderwerp plan	Nestor Melsens
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1900
Plannummer	40

Type plan	Postkaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1905
Plannummer	41
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1950-1970
Plannummer	42
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Kleinschalig
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1971
Plannummer	43
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Kleinschalig
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1979-1990
Plannummer	44
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Middenschallig
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2000-2003
Plannummer	45
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Middenschallig
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2015
Plannummer	46
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Lokalisatie kelders
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	47
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Aanduiding CAI polygonen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	14/10/2016
Plannummer	48
Type plan	Opgravingsplan

Onderwerp plan	Archeologisch vooronderzoek Kortrijk-Groeningestraat
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	14/02/2016
Plannummer	49
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Onderzoeksgebied t.a.v cultuurhistorisch kader
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	03/10/2016
Plannummer	50
Type plan	Syntheseplan
Onderwerp plan	Synthese onderzoek
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	14/10/2016